

*Përfitime nga
mexhliset e muajit
të Ramazanit*

Abdulaziz ibn Baz



Literatura
ISLAME

Përfitime nga mexhliset e muajit të Ramazanit.



Autor: Imam Abdul-Aziz bin Abdullah bin Baz (RahimehUllah)

Burimi: “El-Mufid fi Mexhalis Shehr Ramadan”

Përgatiti: Valdet Gashi.

Kontrollues & përkthyes nga gjuha arabe: Bekim Gashi.

01. Kështu konfirmohet fillimi i muajit të Ramazanit.

Sipas të gjithë dijetarëve, hëna e re konfirmohet e Ramazanit konfirmohet kur ajo të shihet. Sepse Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

ن صوموا لرؤي ته ، وأف طروا لرؤي ته ، فإن غم على كم ف أكملوا العدة ث لاث ي

“Agjëroni (filloni ramazanin) me të parit e hënës dhe ndërpriteni agjërimin (përfundoni ramazanin) kur ta shihni atë. E nëse është e paqartë për ju, atëherë plotësoni ditët në tridhjetë.”

Në një formulim tjetër, thuhet:

غم على كم ف صوموا ث لاث ين صوموا لرؤي ته وأف طروا لرؤي ته ف إن

“Agjëroni kur ta shihni atë (hënën e re) dhe ndërpriteni agjërimin kur ta shihni atë. E nëse u bëhet e paqartë, atëherë agjëroni tridhjetë ditë.”

Dhe në një formulim tjetër, thuhet:

فأكملوا عدة شعبان ثلاثين يوماً

“...përllogariteni muajin Shaban tridhjetë ditë.” [1]

Qëllimi është agjërimi të filloj dhe të përfundon kur të shihet hëna e re. Nëse ajo nuk shihet, atëherë bëhet e detyrueshme për ta përllogaritur muajin Shaban tridhjetë ditë dhe pastaj të fillohet me agjërim. Gjithashtu, është e detyrueshme për ta llogaritur Ramazanin tridhjetë ditë dhe pastaj duhet të përfundohet agjërimi nëse hëna e re nuk mund të shihet. Ndërsa, në rast se shihet, atëherë është obligim që të veprohet **(të fillohet Ramazani gjegjësisht të përfundohet).**

Pra është e detyrueshme për myslimanët të agjërojnë kur ata ta shohin hënën e re. Hëna e re e Ramazanit shfaqen natën e 30 të muajit Shaban. Në këtë rast, muaji Shaban mbetet i mangët, i paplotësuar dhe me këtë gjë njerëzit e agjërojnë ditën në vijim. E njëjta gjë vlen edhe në qoftë se ata e shohin hënën e re natën e 30 të Ramazanit. Në këtë rast ata e ndërpresin agjërimin, dhe agjërojnë vetëm 29 ditë. Por, nëse hëna e re nuk shihet, atëherë duhet bërë përllogaritjen e plotë të muajve Shaban dhe Ramazan në tridhjetë ditë. Në këtë mënyrë veprohet sipas porosisë së haditheve:

صوموا لرؤيته ، وأفطروا لرؤيته ، فإن غم عليكم فأكملوا العدة

“Agjëroni (filloni ramazanin) me të parit e hënës dhe ndërpriteni agjërimin (përfundoni ramazanin) kur ta shihni atë. E nëse është e paqartë për ju, atëherë plotësoni ditët.”

Kjo përfshin muajin e Sha’banit dhe Ramazanin. Në një formulim tjetër, ai thotë:

فإن غم عليكم فصوموا ثلاثين

“...E nëse është e paqartë për ju, atëherë agjëroni tridhjetë ditë.”

Hëna e re e Ramazanit konfirmohet nëse vetëm një person i besueshëm e sheh atë; ky është mendimi i shumicës së dijetarëve. Është konfirmuar se Umeri radijallahu anhu ka thënë:

تراءى الناس الهلال فأخبرت النبي صلى الله عليه وسلم أنه رأى أنه ، ف صام وأمر الناس بالصوم

“Njerëzit dolën për ta parë hënën e re, ndërsa unë i tregova Profetit sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem se e kisha parë atë. Kështu që ai agjëroi dhe i urdhëroi njerëzit që të agjërojnë.” [2]

Gjithashtu, është konfirmuar nga i Dërguari sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem se një beduin erdhi tek ai dhe i tregoi se ai kishte parë hënën e re. Atëherë Profeti sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem tha:

قَالَ : نعم . فأمر بالصوم أتشهد أن لا إله إلا الله و أني رسول الله

“A dëshmon se nuk ka zot që adhurohet me të vërtetë përveç Allahut dhe se unë jam i Dërguar i Allahut?” Beduini tha: “Po.” Atëherë Profeti sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem urdhëroi njerëzit që të agjërojnë.” [3]

Nëse një person i besueshëm e sheh hënën e re, detyrimisht duhet të agjërojmë.

Ndërsa në lidhje me përfundimin e Ramazanit, kërkohet dëshmia e dy personave të besueshëm. E njëjta gjë vlen edhe për muajt e tjerë, të cilët konfirmohen vetëm nga dy persona të besueshëm. Është konfirmuar se Profeti sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

فإن شهد شاهدان في صوموا وأفطروا

“Nëse dëshmojnë dy dëshmitarët, atëherë agjëroni dhe përfundoni agjërimin.” [4]

Është konfirmuar se el-Harith bin Hatib radijallahu anhu ka thënë:

شاهدنا عهدا إلى نبي رسول الله صلى الله عليه وسلم أن نذركم للرؤية فإن لم نره و شهد عدل نذركنا ب شهادتهما

“I Dërguari i Allahut sal-IAllahu ‘alejhi ue sel-lem na obligoi që të fillojmë agjërimin kur të shfaqet hëna e re. Nëse nuk e shohim atë, por në anën tjetër dëshmojnë dy dëshmitarë të besueshëm (jo nga ne) se e kanë parë atë, atëherë fillojmë adhërimin në bazë të dëshmisë së tyre.” [5]

Qëllimi i kësaj është që të argumentojmë se, për përfundimin e të gjithë muajve nevojitet dëshmia e dy dëshmitarëve të besueshëm, të cilët dëshmojnë se e kanë parë hënën e re. Ndërsa në lidhje me fillimin e muajit të Ramazanit, është e mjaftueshme dëshmia e një personi të besueshëm, gjë të cilën e pamë në dy hadithet e mëparshme.

Dijetarët nuk pajtohen se a pranohet dëshmia e gruas ashtu sikurse e burrit në lidhje me fillimin e agjërimit apo jo. Ka dy mendime për këtë çështje. Disa e

pranojnë atë në të njëjtën mënyrë sikurse ata pranojnë hadithin e transmetuar nga ajo nëse ajo është e besueshme. Dhe ka disa të tjerë të cilët nuk e pranojnë.

Mendimi i saktë është se ajo nuk pranohet. Kjo fushë e cila i përket burrave dhe është specifike për ta. Burrat janë ata të cilët duhet të dëshmojnë këtë gjë, ngase ata janë më të ditur në lidhje këtë çështje.

Nëse dita e tridhjetë e muajit Shaban nuk konfirmohet nëpërmjet hënës së re kjo ditë quhet **“Dita e dyshimtë”**. Kjo nuk lejohet agjërimi në këtë ditë sipas mendimit të saktë. Nuk ka rëndësi nëse dita është e kthjellët apo jo. Sepse i Dërguari sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

صوموا لرؤي ته في إن غم على يكملوا عدة شعبان ثلاثين يوما

“Agjëroni kur ta shihni atë (hënën e re). Nëse e u bëhet e paqartë, atëherë plotësoni ditët e Sha’banit në tridhjetë ditë.”

Gjithashtu, tha i Dërguari sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem:

لا ت قدموا رمضان بصوم يوم أو يومين إلا رجل كان يصوم صوما في يومه

“Mos agjëroni një ose dy ditë para Ramazanit, përveç ai i cili zakonisht ka agjëruar (nga agjërimi nafie), atëherë le të agjërojë.” [6]

Ai që e sheh hënën e re në natën e tridhjetë të muajit Sha’ban, Ramazan, Sheual ose Dhul-Ka’deh është i detyruar të informojë autoritetet e vendit të tij në lidhje me të parit e hënës. Përrjashtimi i vetëm është nëse ai e di që të tjerët e kanë bërë këtë. Kjo është porosia e fjalëve të Allahut Subhanehu ue Te’Ala:

لَتَقْوَى تَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَ

“Ndhmojeni njëri-tjetrin në punë të mira...” 5:2

Dhe e fjalëve të ajetit tjetër:

فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا اسْتَطَعْتُمْ

“Prandaj frikësojuni Allahut sa të mundeni...” 64:16

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

الطاعة على المرء المسلم السمع و

“Myslimani është i obliguar që të dëgjojë dhe të bindet.” [7]

Dhe hadithi tjetër:

أَوْ صَدِّكُمْ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَإِنْ تَأْمُرْكُمْ بِعَدْوٍ

“Ju këshilloj që të dëgjoni dhe të bindeni edhe nëse ju udhëheq (sundon) një rob.” [8]

Është më se e njohur se, udhëheqësi i shtetit, përmes gjykatës supreme kërkon që ai i cili e sheh hënën e re t’i informojë autoritetet përkatëse. Profeti sal-Allahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

وَالْعِدَّةُ صَوْمُ لِرُؤْيِي تَهْ وَأَفْطَرُوا لِرُؤْيِي تَهْ وَإِنْ سَكَّوْا لَهَا ، فَإِنْ عَمَّكُمْ فَكَمَلْ

“Agjëroni kur ta shihni atë (hënën e re) dhe ndërpriteni agjërimin me të parit e saj. E nëse nuk u bëhet e qartë, atëherë plotësojini ditët.” [9]

Nuk mund të punojmë në përputhshmëri me porositë e këtyre haditheve pa suksesin e fituar nga Allahu, pastaj kjo bëhet me bashkëpunim në mes të myslimanëve duke u përpjekur për ta parë hënën e re dhe të njoftojnë autoritetet. Vetëm në këtë mënyrë arrihet urdhrat e sheriatit vijnë në vend, vetëm në këtë mënyrë realizohet bashkëpunimi në të mirë dhe devotshmëri.

[1] - Buhariu (1909) dhe Muslimi (1081).

[2] - Ebu Davudi (2342), ed-Darimi (1691) dhe el-Hakim (1541). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih Ebi Davud”** (2052).

[3] - Ebu Davudi (2340), Tirmidhiu (691), Nesaiu (2112), Ibn Maxheh (1652) dhe ed-Darimi (1692). I dobët sipas Imam Albanit në **“Irua’ul-Galil”** (907).

[4] - Nesaiu (2116). Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua’ul-Galil”** (4/16).

[5] - Ebu Davudi (2338) dhe ed-Darakutni (2/167). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih Ebi Davud”** (2050).

[6] - Muslimi (1082).

[7] - Muslimi (1839).

[8] - Ebu Davudi (4608), Tirmidhiu (2676), Ahmedi (17184) dhe ed-Darimi (95). Autentik sipas Imam Albanit në **“es-Silsiletus-Sahihah”** (2735).

[9] - Buhariu (1909) dhe Muslimi (1081) dhe Nasaiu (2116). Autentik sipas Imam Albanit në **“Iruaul-Galil”** (4/16).

02. Si ta mirëpresim Ramazanin?

O besimtarë myslimanë! Po na vjen një muaj madhështor, e ai është muaji i agjërimit, muaji i Ramazanit.

Gjatë këtij muaji gjatë netëve rrimë më shumë zgjuar dhe falim namaz. Gjatë këtij muaji disa njerëz lirohen nga Xhehenemi ndërsa të tjerëve Allahu ua fal mëkatet.

Gjatë këtij muaji jepet sadaka dhe bëhen vepra të mira. Gjatë këtij muaji hapen portat e Xhenetit dhe veprat e mira shpërblehen shumëfish.

Gjatë këtij muaji pakësohen mëkatet, lutjet pranohen, njerëzit ngrihen në grada të larta dhe mëkatet falen. Gjatë këtij muaji Allahu i begaton robërit e Tij dhe të afërmve të Vet u jep favore të shumta.

Allahu ka bërë që agjërimi gjatë këtij muaji të jetë një nga shtyllat e Islamit. I zgjedhuri i Allahut, Muhamedi sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e ka agjëruar atë dhe urdhëroi njerëzit që ta agjërojnë.

Ai na tregoi se, kush agjëron dhe falet gjatë netëve me bindje të plotë duke shpresuar shpërblimin e Allahut, mëkatet e tij të mëparshme do t’i falen nga Ai.

Në këtë muaj është një natë që është më e mirë se një mijë muaj. Personi i cili privohet nga mirësia e saj është një humbës i vërtetë.

Mirëpriteni atë Allahu ju mëshiroftë ju! Mirëpriteni me gëzim, lumturi dhe vendosmëri që ta agjëroni atë, të faleni gjatë netëve të tij dhe të garoni në vepra të mira.

Merrni iniciativën shpejt dhe pendohuni për të gjitha mëkatet dhe gabimet e juaja. Këshilloni njëri-tjetrin dhe ndihmohuni mes vete në atë që është e mirë dhe në devotshmëri.

Këshilloni njëri-tjetrin që të urdhëroni në të mirë dhe të ndaloni nga e keqja, dhe të thërrisni në çdo të mirë në mënyrë që ta fitoni Xhenetin dhe shpërblimin madhështor.

Është konfirmuar nga i Dërguarit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem se e kishte zakon që t’i përgëzojë shokët e tij për ardhjen e Ramazanit. Ai e kishte zakon tu tregonte atyre se mëshira dhe portat e Xhenetit hapen gjatë kësaj kohe, ndërsa portat e Xhehenemit mbyllen dhe shejtanët lidhen me zinxhirë.

Ai sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

أَبْوَابُ وَفُتِّحَتْ ، بَابٌ مِنْهَا يُفْتَحُ فَلَمْ النَّارِ أَبْوَابٌ وَعُلِّقَتْ ، الْجَنِّ وَمَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ صُفِّدَتْ رَمَضَانَ شَهْرٍ مِنْ لَيْلَةٍ أَوَّلُ كَانَ إِذَا
بَابٌ مِنْهَا يُغْلَقُ فَلَمْ الْجَنَّةِ

لَيْلَةٍ كُلِّ وَذَلِكَ النَّارِ مِنْ عُقَّاءَ وَ اللَّهِ ، أَقْصِرُ الشَّرَّ بَاغِي وَيَا أَقْبَلُ الْخَيْرِ بَاغِي يَا مُنَادٍ وَيُنَادِي ،

“Kur të jetë nata e parë e muajit të ramazanit, shejtanët prangosen, dyert e Xhehenemit mbyllen saqë asnjë nuk do të hapet, kurse do të hapen dyert e Xhenetit dhe nuk do të mbyllet asnjë prej tyre.

Dhe një thirrës thërret: “O dashamirës i të mirës shpejto në punë të mira dhe o ti dashamirës i të këqijave, ndalohu nga to”. Dhe çdo natë Allahu liron robër nga zjarri i Xhehenemit.” [1]

Ndërsa në një hadith tjetër thotë:

وَيَسْتَجِيبُ ، الْخَطَايَا وَيُحِطُ ، الرَّحْمَةُ فِي يَنْزِلُ ، فِي يَهِي اللَّهُ يَغْشَاكُمْ ، بِرُكَّةٍ شَهْرٍ رَمَضَانَ شَهْرٍ جَاءَكُمْ
مَلَأَ كُتُبَكُمْ فِي يَبَاهِي فِي يَهِي تَنَافَسَكُمْ إِلَى اللَّهِ يَنْظُرُ ، الدُّعَاءُ

اللَّهُ رَحْمَةً فِي يَهِي حُرْمٍ مِنَ الشَّقِي فِي إِنْ ، خَيْرًا أَنْ فَسَكُمْ مِنَ اللَّهِ فَاأَرُوا ،

“Ju ka ardhur muaji i Ramazanit, muaji i bereqetit. Allahu ju ruan në këtë muaj, ua zbritë mëshirën, ua fshin mëkatet dhe ua pranon lutjet.

Allahu ju shikon si garoni në ramazan dhe mburret me ju para melaikeve. Jepni gjithçka që mundeni që Allahu të ju shohë vetëm të mira. Pa dyshim është fatkeq ai që është i privuar nga mëshira e Allahut në këtë muaj!” [2]

O myslimanë! Shfrytëzojeni këtë muaj madhështor. Vlerësojeni atë Allahu ju mëshiroftë, me lloje të ndryshme të adhurimeve dhe veprave të mira dhe shpejtoni me nënshtrim ndaj Tij.

Ky është muaj të cilin Allahu e ka bërë fushë veprimi për robërit e Tij. Në këtë muaj, besimtarët e devotshëm konkurrojnë për bindje dhe vepra të mira.

Prandaj, jepni rëndësi të madhe faljes së namazit, dhënies sadaka, leximit të Kuranit me reflektim dhe mirëkuptim, dhe thoni: **“Subhanallah”, “el-Hamdulilah”, “La ilahe ilallah”, “Allahu Ekber”, “Estagfirullah” dhe “Allahumme sali ue selim ‘ala Muhamed.”**

Kujdesuni për të varfrit, nevojtarët dhe jetimët. I Dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka qenë njeriu më bujar, dhe bujaria e tij ishte edhe më e madhe gjatë Ramazanit.

Veproni duke shëmbëllyer të Dërguarin e Allahut alejhis-salatu ues-selam Allahu ju mëshiroftë. Bëhuni sa më bujar dhe dashamirës ndaj njerëzve, duke shpresuar shpërblimin tek Ai Sundues që di gjithçka.

Mbrojeni agjërimin tuaj nga çdo gjë e ndaluar. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

وَشَرَابُهُ طَعَامُهُ يَدْعُ أَنْ فِي حَاجَةٍ لِلَّهِ لَيْسَ فِيهِ وَالْجَهْلُ بِهِ وَالْعَمَلُ الزُّورِ قَوْلٌ يَدْعُ لَمْ مَنْ

“Kush nuk i lerë fjalët e kota dhe të punuarit sipas tyre por edhe injorancën, dijeni që Allahu nuk ka nevojë për lënien e ushqimit dhe pijes.” [3]

Dhe në një hadith tjetër thotë:

إِذَا كَانَ يَوْمٌ صَوْمُ أَحَدِكُمْ فَلَا يَرْفُثْ وَلَا يَصُحْبْ, فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَ لَهُ فَلَا يَقُلْ إِنَّهُ إِذَا صَامَ جُنَّةٌ وَ
أَمْرٌ صَادِقٌ

“Agjërimi është mburojë, kur dikush nga ju është agjërueshëm, mos të flet fjalë të këqija e as mos ta ngritë zërin, e nëse dikush i drejtohet në mënyrë ofenduese, le të thotë: Unë jam agjërueshëm.” [4]

Dhe në një hadith tjetër thotë:

لَا يَسُ الذَّيْءُ صِيَامَ مَنْ الْأَكْلِ وَالشَّرْبِ وَإِذَا صَامَ مِنْ الدُّعَا وَالرَّفَثِ

“Nuk është agjërim vetëm të braktisësh ushqimin dhe pijen. Por agjërim është të qëndrosh larg fjalëve të kota dhe të turpshme.” [5]

Ibn Hibani transmeton në Sahihun e tij nga Ebu Seid el-Hudri radijallahu anhu, i cili tregoi se i Dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

مَنْ صَامَ رَمَضَانَ وَعَرَفَ حُدُودَهُ وَتَحَفَّظَ مِمَّا كَانَ يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَتَحَفَّظَ فِيهِ كَفَّرَ مَا كَانَ قَبْلَهُ

“Ai që agjëron Ramazanin duke i ditur kufijtë e tij dhe ruhet nga ajo që duhet të ruhet, i falen mëkatet e tij të mëparshme.” [6]

Xhabir bin Abdil-lah el-Ensarij radijallahu anhu ka thënë: **“Në qoftë se ti agjëron, me ty gjithashtu duhet të agjërojë të dëgjuarit tënd, shikimi yt dhe gjuha jote nga gënjeshtër dhe ndalesat. Mos e bezdis fqinjin. Dhe agjërimi yt le të shoqërohet nga harmonia. Mos lejo që ditët tua të agjërit të jenë sikurse ditët kur nuk agjëron.”**

O myslimanë! Keni kujdes agjërimit. Sepse, agjërimi sidomos gjatë Ramazanit, është një vepër shumë me vlerë dhe ka shpërblim shumë të madh.

Vlerësojeni atë, Allahu ju mëshiroftë, me një qëllim të sinqertë dhe jepni rëndësi të madhe në mënyrë që ta ruani agjërimit tuaj, faluni gjatë netëve, nxitoni në vepra të mira dhe pendim të sinqertë për të gjitha mëkatet dhe veprat e këqija.

Qëndroni larg nga të gjitha ato që Allahu dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem kan ndaluar dhe binduni ndaj Atij gjatë Ramazanit dhe jashtë tij.

Këshilloni dhe ndihmoni njëri-tjetrin në këtë gjë. Urdhëroni në mirësi dhe ndaloni nga e keqja në mënyrë që të fitoni Xhenetin, lumturinë dhe shpëtimin në të dy jetët.

Lusim Allahun që të na bëj prej atyre që agjërojmë Ramazanin dhe të falemi gjatë netëve të tij me bindje të plotë dhe me shpresë në shpërblimin e Tij.

Lusim Allahun që të na bëj neve dhe të gjithë myslimanët që ta kuptojmë fenë, ta pasojmë atë dhe të na ruaj të gjithëve ne nga çdo gjë që sjell zemërimin dhe dënimin e Tij.

Lusim Allahun që t’i japë sukses të gjithë sundimtarëve dhe udhëheqësve myslimanë, të përmirësoj gjendjen e tyre dhe t’i bëj ata që të gjykojnë me ligjin e Allahut në të gjitha çështjet, si adhurimi, veprimet dhe çdo gjë tjetër.

Lusim Allahun që Ai t’i udhëzojë ata në këtë dhe të veprojnë në përputhshmëri me porositë e Allahut:

اللَّهُ أَنْزَلَ بِمَا بَيَّنَّهُمْ أَحْكَمَ وَأَنْ

“Prandaj gjyko sipas asaj që të ka shpallur Allahu...” 5:49

Dhe thotë Allahu:

يُوقِنُونَ لِقَوْمٍ حُكْمًا اللَّهُ مِنْ أَحْسَنُ وَمَنْ يَبْغُوا الْجَاهِلِيَّةَ أَفْحَقَمَ

“A mos kërkojnë ata gjykimin e injorancës?! E kush është gjykatës më i mirë se Allahu për njerëzit që besojnë bindshëm?” 5:50

تَسْلِيْمًا مُوَأْوِيْسًا قَضَيْتَ مِمَّا حَرَجْنَا أَنْفُسِهِمْ فِي يَدُوْا لَا تُمْ بَيْنَهُمْ شَجَرَ فِيمَا يَحْكُمُوْكَ حَتَّى يُؤْمِنُوْا لَا وَرَبِّكَ فَلَا

“Jo, për Zotin tënd, ata nuk do të jenë besimtarë të vërtetë, derisa të të marrin ty për gjyqtar për kundërshtitë mes tyre; e pastaj, të mos ndiejnë kurrfarë dyshimi ndaj gjykimit tënd dhe të të binden ty plotësisht.” 4:65

Dhe thotë Allahu:

كُنْتُمْ إِنْ وَالرَّسُولِ اللَّهِ إِلَى فَرَدُّهُ شَيْءٍ فِي تَنَازَعْتُمْ فَإِنْ مِنْكُمْ الْأَمْرُ وَأُولَى الرَّسُولِ وَأَطِيعُوا اللَّهَ أَطِيعُوا آمَنُوا الَّذِينَ أَيُّهَا يَا
الْآخِرِ وَالْيَوْمِ بِاللَّهِ تَوَمِّنُونَ

تَأْوِيلًا وَأَحْسَنُ خَيْرٌ ذَلِكَ

“O besimtarë! Binduni ndaj Allahut, binduni ndaj të Dërguarit dhe ndaj udhëheqësve tuaj. Nëse nuk pajtoheni në ndonjë gjë, drejtojuni Allahut dhe të Dërguarit , nëse besoni Allahun dhe Ditën e Kiametit. Kjo për ju është më e mira dhe shpjegimi më i bukur.” 4:59

فَانْتَهُوا عَنْهُ نَهَاكُمْ وَمَا فَخَذُوهُ الرَّسُولُ آتَاكُمْ وَمَا

“Çfarëdo që t’ju japë i Dërguari, merreni atë, e çfarëdo që t’ju ndalojë, hiqni dorë prej saj.” 59:7

Këto janë detyrime ndaj të gjithë myslimanëve dhe udhëheqësve mysliman. Udhëheqësit myslimanë, dijetarët dhe besimtarët e thjeshtë janë të detyruar ta kenë frikë Allahun dhe t’i nënshtrohen ligjit të Allahut, i cili për vlerë ka mirëqenien, udhëzimin e duhur dhe qëllimet e lavdishme.

Përmes saj arrihet kënaqësia e Allahut, arrihet e vërteta të cilën Allahu e ka përshkruar dhe përmes saj shmanget padrejtësia.

Ne e lusim Allahun që t’i jap sukses të gjithëve, t’i udhëzojë dhe tua pastroj nijetet dhe veprimet.

[1] - Tirmidhiu (682), Ibn Maxheh (1642) dhe Hakimi (1532). **“I mirë” sipas Imam Albanit në “Sahihul-Xhami” (759).**

[2] - Tabarani në **“Musnedush-Shamijjin” (2238).** I shpikur sipas Imam Albanit në **“Da’ifut-Terghib uet-Terhib” (592).**

[3] - Buhariu (1903).

[4] - Buhariu (1904) dhe Muslimi (1151).

[5] - Bejhekiu në **“Es-Sunnenul-Kubra” (8096).** Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahihut-Tergib uet-Terhib” (1082).**

[6] - Ahmedi (11541) dhe Ibn Hibani (3433). I dobët sipas Imam Albanit në **“Da’ifut-Targhib uet-Terhib” (584).**

03. Mirësitë e Ramazanit.

O myslimanë! Ju jeni tani në një muaj të bekuar, gjejiësisht muajin e Ramazanit. Gjatë këtij muaji qëndrojmë gjatë netëve dhe falim namazin. Gjatë këtij muaji, disa lirohen tërësisht nga Xhehenemi dhe disa të tjerët i falë Allahu. Gjatë këtij muaji jepet sadakaja dhe veprohen vepra të tjera të mira. Gjatë këtij muaji hapen portat e Xhenetit dhe veprat e mira shpërblehen shumëfish. Gjatë këtij muaji pakësohen mëkatet dhe pranohen lutjet. Njerëzit ngrihen në grada të larta dhe mëkatet falen. Gjatë këtij muaji, Allahu i begaton robërit e Tij me begati nga më të ndryshmet dhe miqve të Tij të ngushtë u jep favore të shumta. Allahu ka bërë që agjërimi gjatë këtij muaji të jetë një nga shtyllat e Islamit. I zgjedhuri i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e ka agjëruar atë dhe urdhëroi besimtarët që ta agjërojnë. Ai na tregoi se ai që agjëron dhe falet gjatë netëve me bindje të plotë dhe shpreson që të shpërblehet tek Allahu për këtë gjë, mëkatet e tij të mëparshme do t’i falen nga Allahu. Në këtë muaj është një natë që është më e mirë se një mijë muaj. Personi i cili privohet nga mirësia e saj është një humbës i vërtetë. Mirëpriteni atë me gëzim, lumturi dhe vendosmëri që ta agjëroni atë, të faleni gjatë netëve të tij dhe të garoni në vepra të mira Allahu ju mëshiroftë.

Ramazani ka shumë mirësive dhe veçori. Ndër to, janë ajo që transmeton Imam Ahmedi nëpërmjet Ebu Hurejras radijallahu anhu i cili ka treguar se Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

وَفُتِّحَتْ ، بَابٌ مِنْهَا يُفْتَحُ فَلَمْ يَنْتَهِ أَبْوَابُ وَعُلِّقَتْ ، الْجَنَّةُ وَمَرَدَةُ الشَّيَاطِينِ دَتُصَفُّ رَمَضَانَ شَهْرٌ مِنْ لَيْلَةٍ أَوَّلَ كَانَ إِذَا كُلُّ ذَلِكَ النَّارِ مِنْ عَقَاءُ وَلِلَّهِ ، أَقْصَرُ الشَّرِّ بَاغِي وَيَا أَقْبَلَ الْخَيْرِ بَاغِي يَا مُنَادٍ وَيُنَادِي ، بَابٌ مِنْهَا يُغْلَقُ فَلَمْ يَنْتَهِ أَبْوَابُ لَيْلَةٍ

“Kur të jetë nata e parë e muajit të Ramazanit, shejtanët prangosen, dyert e Xhehenemit mbyllet saqë asnjë nuk do të hapet, kurse do të hapen dyert e Xhenetit dhe nuk do të mbyllet asnjë prej tyre. Dhe një thirrës thërret: “O dashamirës i të mirës shpejto në punë të mira dhe o ti dashamirës i të këqijave, ndalohu nga to”. Dhe çdo natë Allahu liron robër nga zjarri i Xhehenemit.” [1]

Gjithashtu, i Dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem thotë:

دَنْبِهِ مَنْ تَقَدَّمَ مَا لَهُ غُفْرٌ وَاحْتِسَابًا إِيْمَانًا رَمَضَانَ صَامَ مَنْ

“Kush agjëron ramazanin me bindje të plotë dhe duke shpresuar shpërblimin e Allahut, do t’i falen mëkatet e mëhershme. (3 herë)” [2]

Gjithashtu, i Dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

وَأَنَا ، لِي فِتْنَةُ الصَّوْمِ إِلَّا ” : وَجَلَّ عَزَّ اللَّهُ قَالَ ، ضِعْفُ سَبْعِمِائَةٍ إِلَى أَمْثَالِهَا عَشْرُ الْحَسَنَةِ يُضَاعَفُ آدَمُ ابْنُ عَمَلٍ كُلِّ فِيهِ وَلِخُلُوفٍ ، رَبِّهِ لِقَاءٍ عِنْدَ وَفَرَحَةٍ ، فِطْرِهِ عِنْدَ فَرَحَةٍ : فَرَحَتَانِ لِلصَّائِمِ ، أَجْلِي مِنْ وَطْعَامِهِ شَهْوَتُهُ يَدْعُ ، بِهِ أَجْزِي الْمِسْكِ رِيحٍ مِنَ اللَّهِ عِنْدَ أَطْيَبِ

“Çdo vepër e birit të Ademit shpërblimi i shumëfishohet me dhjetëfish e deri në shtatëqind. Allahu aze ve xhel thotë: Përveç agjërimin, ai është për Mua dhe Unë shpërblej për të, (njeriu) braktis epshin, e ushqimin për Mua. Agjëruesi i ka dy gëzime: një gëzim kur të ha iftar dh enjë gëzim kur të takon Zotin e tij, era e gojës së agjëruesit është më e këndshme te Allahu sesa era e miskut.” [3]

Hadithe rreth mirësive të agjërimin të Ramazanit dhe namazit gjatë netëve të tij janë të shumta. Kështu, besimtari duhet ta shfrytëzojë këtë rast. Sepse mundësia që ta përjetoj Ramazanin është një dhuratë për të nga Allahu ‘Azze ue Xhel. Besimtari duhet të nxitojë në vepra të mira dhe të qëndrojë larg nga mëkatet dhe të veprojë atë që Allahu ka obliguar.

Keni kujdes nga çdo gjë që dëmton agjërimin, që e zvogëlon shpërblimin dhe e zemëron Zotin ‘Azze ue Xhel sikurse është kamata, imoraliteti, vjedhja, vrasja e padrejtë, ngrënia e pasurisë së jetimit dhe forma të tjera të padrejtësisë që ndikojnë në jetën, pasurinë dhe nderin, siç janë dredhitë, mashtrimet, mosbindja ndaj prindërve, shkëputja e lidhjeve familjare, urretja, konsumimi i alkoolit, konsumimi i drogës si kat dhe duhanit, përgojimi, shpifja, gënjeshtria, dëshmia e rrejshme, pretendimi i rrejshëm, betimi i rrejshëm, rruajtja dhe shkurtimi i mjekrës, lënia e mustaqeve të gjata, arroganca, veshja e burrave e cila është nën zogun e këmbëve, dëgjimi i muzikës, veshja joadekuatë tek gratë, përzierja me burra dhe përngjasimi i tyre me gra jomyslimane kur është fjala për veshje apo edhe në çdo gjë tjetër që Allahu dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kanë ndaluar.

Mëkatet e lartpërmendura janë të ndaluara, pa marrë parasysh kohën dhe vendin, por edhe më keq dhe më serioze ato janë gjatë Ramazanit duke pasur parasysh kohën e begatë dhe shenjtërinë e tij. Prandaj keni frikë Allahun, o myslimanë, dhe qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i Dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kanë ndaluar. Bëhuni të bindur ndaj Allahut në vazhdimësi gjatë Ramazanit dhe jashtë tij. Këshilloni njëri-tjetrin në këto porosi dhe bashkëpunoni ndërmjet vete. Urdhëroni në të mirë dhe ndaloni nga e keqja në mënyrë që të fitoni Xhenetin, lumturinë, nderin dhe shpëtimin në të dy jetët.

[1] - Tirmidhiu (682), Ibn Maxheh (1642) dhe Hakimi (1532). I mirë sipas Imam Albanit në **”Sahihul-Xhami”** (759).

[2] - Buhariu (1901) dhe (2014) dhe gjithashtu Muslimi (670). Hadithi transmetohet i plotë tek Tirmidhiu (683) dhe Ahmedi (10159).

[3] - Buhariu (7492) dhe Muslimi (1151).

04. Obligimet e agjërimit.

Vëlla i dashur! Më poshtë janë disa prej vendimeve të rëndësishme të agjërimit:

01 - Çdo mashkull dhe femër mysliman/e të cilët janë përgjegjës për veprimet e tyre janë të detyruar të agjërojnë Ramazanin. Është e rekomanduar për fëmijët e moshës shtatë vjet dhe më të vjetër të agjërojnë në qoftë se ata munden. Në këtë rast, është detyrë e kujdestarit të tyre që t'i urdhërojnë ata ashtu sikurse i urdhërojnë ata për të falur namazin. Baza për këtë janë fjalët e Allahut 'Azze ue Xhel:

لَكُمْ تَتَّقُونَ أَيَّامًا مَّعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَّرِيضًا أَوْ بِأَيِّهَا الدِّينِ أَمْنًا وَكُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَنَ اللَّهُ الْفُجْرَ فَإِنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِّنْ أَيَّامٍ أُخَرَ

“O besimtarë! Ju është urdhëruar agjërimi, ashtu si u ishte urdhëruar atyre para jush, që të mund të ruheni nga të këqijat. Agjërimi zgjat disa ditë, por, nëse ndonjëri prej jush është i sëmurë ose duke udhëtuar, le të agjërojë aq ditë sa i ka prishur në ditët e tjera pas. Ata që kanë vështirësi për të agjëruar, duhet të ushqejnë si shpagim nga një të varfër për çdo ditë agjërimi. E, nëse ndonjëri jep më shumë se kaq, kjo është edhe më mirë për të. Por, agjërimi juaj është më i dobishëm, në qoftë se e dini.

Muaji i Ramazanit është ai, në të cilin ka zbritur Kurani, që është udhërrëfyes për njerëzit, plot me shenja të qarta për rrugën e drejtë dhe dallues (i së mirës nga e keqja). Pra, kushdo nga ju që dëshmon këtë muaj, le të agjërojë! Sa i përket atij që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë më vonë) aq ditë sa nuk i ka agjëruar.” 2:183-185

Ndërsa Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

بِذِي إِسْلَامٍ عَلَى خَمْسٍ شَهَادَةٌ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ وَإِقَامُ الصَّلَاةِ وَإِيْتَاءُ الزَّكَاةِ وَحُجُّ الْبَيْتِ

“Islami është i ndërtuar mbi pesë shtylla: dëshmia se s’ka të adhuruar tjetër pos Allahut dhe se Muhammedi është rob dhe i Dërguar i Tij, falja e namazit, dhënia e zekatit, agjërimi i Ramazanit dhe kryerja e haxhit.” [1]

Të gjithë dijetarët janë të konsensusit për vërtetësinë e këtij hadithi i cili transmetohet nga Ibn Umeri radijallahu anhu.

02 - Si rregull, është e detyrueshme agjërimi i Ramazanit dhe bërja nijet për agjërim para agimit. Këtë e kanë obligim të gjithë myslimanëve që janë përgjegjës për veprimet e tyre. Përfundim të vetëm i vetëm janë ata të cilët Allahu i ka liruar nga agjërimi. Mes tyre janë të sëmuret, udhëtarët dhe ata që u bashkëngjiten gjykitimit të tyre.

Atij që i bëhet me dije se ka filluar Ramazani pasi të ketë hyrë agimi, është i detyruar për tu ndaluar nga çdo gjë që e prishin agjërimin për pjesën tjetër së mbetur të ditës. Sepse kjo është ditë Ramazani në të cilën nuk është e lejueshme për njeriun e shëndoshë dhe që nuk është mysafir për të bërë diçka që e prishë agjërimin. Pos kësaj, ai duhet ta përsërit këtë ditë pasi që ai nuk kishte bërë nijetin për agjërim përpara agimit. Është konfirmuar se Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

لَا صِيَامَ فِي لَيْلِ الْفَجْرِ قُلْتُ بَلْ أَلَا صِيَامُ يَوْمِ الْجُمُعَةِ

“Nuk ka agjërim për atë që nuk ka bërë nijetin para agimit.” [2]

Muvehhakin bin Kudame e ka cekur këtë në **“el-Mugni”** dhe këtë mendim e kanë shumica e dijetarëve. Agjërimi i përmendur është agjërimi i detyrueshëm. Ndërsa, agjërimi i rekomanduar është i lejuar për ta filluar gjatë ditës me kusht që nuk është bërë asgjë që e prish agjërimin më përpara. Dhe kjo është transmetuar në formë autentike nga Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem.

03 - Myslimani është i detyruar të agjërojë me bindje të plotë dhe me shpresë që Allahu do ta shpërblejë. Ai nuk duhet të agjërojë për shkak të syfaqësisë ose për të krijuar reputacion pozitiv në sytë e njerëzve. Myslimani nuk duhet të agjërojë sepse ai ndjek të tjerët verbërisht ose për shkak të traditës. Është e detyrueshme që agjërimi të kryhet për shkak të bindjes se Allahu e ka obliguar atë që të agjërojë dhe të shpresoj shpërblimin e Tij.

E njëjta gjë vlen edhe për namazin e natës gjatë Ramazanit. Është detyrë për myslimanin që ta falë atë nga bindja e plotë dhe shpresa për tu shpërblyer. Pra, nuk guxon të ketë ndonjë motiv tjetër. Prandaj, Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

ذُنْبُهُ مِنْ مَقَدَّرَ مَا لَهُ غُفِرَ وَاحْتِسَابًا إِيْمَانًا رَمَضَانَ صَامَ مَنْ

“Kush agjëron ramazanin me bindje të plotë dhe duke shpresuar shpërblimin e Allahut, do t’i falen mëkatet e mëhershme. (3 herë)” [3]

Kini frikë Allahun, madhëroni urdhëresat dhe ndalesat e Tij. Pendohuni sa më shpejtë për të gjitha mëkatet tuaja. Mbështetuni vetëm tek Allahu, me të vërtetë Ai është Krijuesi i krijesave dhe Furnizuesi i tyre. Ai ka pushtet mbi ta. Asnjë krijesë nuk e ka në dorën e tij dëmin, dobinë, vdekjen, jetën apo ringjalljen. Jepni përparësi të drejtës së Zotit tuaj dhe të drejtës së të Dërguarit

të Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem para gjithë të tjerëve, pavarësisht nga kush janë ata.

Urdhëroni njëri-tjetrin në mirësi dhe ndaloni nga e keqja. Keni mendime të mira për Allahun. Përkujtoheni shumë Allahun dhe kërkonit shpesh falje. Bashkëpunoni ndërmjet vete në atë që është e mirë dhe e devotshme, e mos bashkëpunoni në mëkate dhe armiqësi. Parandaloni mëkatarët nga të afërmit tuaj nga mëkati. Urdhëroni ata me atë që Allahu i ka urdhëruar ata dhe ndaloni nga ajo që Allahu i ka ndaluar. Duaj për hir të Allahut dhe rrej për hir të Allahut. Duaj miqtë e Allahut dhe urrej armiqët e Allahut. Bëhuni këmbëngulës dhe bëhuni të durueshëm derisa ta takoni Zotin tuaj, në mënyrë që të fitoni lumturinë përfundimtare, grada, nder dhe pozita të larta në Xhenet.

[1] - Buhariu (8) dhe Muslimi (16).

[2] - Tirmidhiu (730), Darakutni (2/171) dhe Bejhekiu në **“Es-Sunnenul-Kubra”** (7701). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahihul-Xhami”** (6534).

[3] - Buhariu (1901) dhe (2014) dhe Muslimi (670). Hadithi transmetohet i plotë nga Tirmidhi (683) dhe Ahmedi (10159).

05. Dobitë e agjërimit.

Ramazani është muaji më i mirë i vitit. Allahu Subhanehu ue Te‘Ala e ka veçuar atë për agjërime, i cili përbën një obligim dhe shtyllën e katërt të Islamit. Ai pos kësaj ka ligjësuar gjithashtu që myslimanët të falen gjatë netëve të saj. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Islami është ndërtuar mbi pesë; shahadeti se nuk meriton adhurimi me të drejtë askush përveç Allahut dhe se Muhammedi është i dërguari i Allahut, namazi, zekati, agjërimi i Ramazanit dhe Haxhi në Qabe.” [1]

“Ai që falet gjatë netëve të Ramazanit me besim dhe shpresë do ti falen mëkatet e tij të kaluara.” [2]

Agjërimi ka shumë dobi dhe urtësi madhështore. Njëri prej tyre është se shpirti pastrohet dhe filtrohet nga karakteret e këqija dhe tiparet e shëmtuara si sherri, arroganca dhe koprracia. Ato zëvendësohen me cilësië fisnike sikurse bujaria, durimi, butësia. Shpirti luftohet në atë që e kënaq Zotin dhe e afron robin më afër Allahut.

Dobi tjetër dhe urtësi është që robi e njeh veten e tij, dobësinë e tij dhe nevojën e tij për Zotin. Agjërimi i kujton mirësitë e Allahut ndaj tij. Agjërimi e kujton atë gjithashtu në lidhje me nevojat e vëllezërve të tij të varfër dhe se ai duhet të kujdeset mirë për ta. Kjo kërkon që ai ta falëndëroj Allahun Subhanehu ue Te‘Ala dhe që ai të përdorë mirësitë e Tij për t’iu bindur Atij. Kjo gjithashtu kërkon që ai t’i trajtojë vëllezërit e tij të varfër mirë dhe të kujdeset mirë për ta. Allahu ka dëftuar për këto përfitime kur Ai tha:

نَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوا

“O ju që besuat, agjërimi u është bërë obligim sikurse që ishte obligim edhe i atyre që ishin para jush, kështu që të bëheni të devotshëm.” [3]

Allahu Subhanehu ue Te‘Ala e bëri të qartë se ka urdhëruar agjërimin për ne, kështu që ne të jemi të devotshëm nda Atij Subhanehu ue Te‘Ala. Kjo dëshmon se agjërimi shpie në devotshmëri ndaj Allahut. Devotshmëria ndaj Allahut do të thotë ti bindesh Allahut dhe i dërguarit të Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem duke kryer obligimet dhe duke u shmangur nga ndalesat. E gjithë kjo duhet të bëhet sinqerisht dhe nga dashuria për Allahun, shpresa në Allahun dhe frika nga Allahu. Në këtë mënyrë, robi i shpëton dënimit dhe zemërimit të Allahut. Pra agjërimi përbën një nivel madhështorë të devotshmërisë dhe afërsisë ndaj Zotit Azze ue xhel. Agjërimi gjithashtu ndihmon fuqishëm me frikë ndaj Allahut në të gjitha çështjet e tjera të kësaj bote dhe fetare. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka treguar disa nga përfitimet e agjërit, kur ai tha:

“O të rinjë! Ai që ka mundësi le të martohet. Kjo e ulë shiqimin më lehtë dhe kjo është më e mirë për nderin. Ai që nuk ka mundësi të martohet le të agjërojë. Agjërimi është mburoja e tij.” [4]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka bërë të qartë se agjërimi është mburoja e agjëruarit e cila e pastron atë dhe e mban atë të dëlirë. Shejtani qarkullon në njerëzit sikurse gjaku, ndërsa agjërimi ia ngushton rrugët dhe ia kujton atij Allahun dhe Madhështinë e Tij. Si rezultat i kësaj dobësohet fuqia e shejtanit ndërsa fuqia e besimit bëhet më e fortë. Në këtë mënyrë veprat e mira shumohen ndërsa mëkatet reduktohen.

Prej dobive të agjërit janë gjithashtu se stomaku pastrohet nga përzierjet jo të shëndosha. Agjërimi sjell shëndet dhe fuqi. Kjo pranohet nga shumë mjekë të cilët trajtojnë shumë sëmundje me agjërim. I dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Njeriu nuk ka mbushur një enë më të keqe se sa barku i tij. Është e mjaftueshme për njeriun të ha disa kafshata të cilat ia drejtojnë kurrizin e tij. Në qoftë se ai me të vërtetë ka nevojë më shumë, atëherë le të jetë një e treta ushqim për të, një e treta ujë dhe një e treta për frymëmarrje.” [5]

Ky hadith është autentik dhe nënkupton se kjo nuk është e rekomanduar për të ngrënë jashtë mase. Kjo është në të vërtetë është e rrezikshme. Është e mjaftueshme për njerëzit që të hanë gjatë ditës atë që i bën ata të jenë të shëndetshëm dhe që ua drejton kurrizin.

O myslimanë! Nxitoni në devotshmëri ndaj Allahut Azze ue xhel dhe kërkonit kënaqësinë e Tij. Luftoni kundër vetes suaj për hir të Allahut Azze ue xhel dhe nxitoni që të pendoheni vazhdimisht sinqerisht për të gjitha mëkatet. Luftojeni epshin, shejtanin dhe shpirtin që tenton të keqen.

Nxitoni pas jetës së përtejme. Nështrojeni të përulur Allahut. Lutjuni Atij vazhdimisht, dhe shpesh kujtojeni Atë, dhe kërkonit falje prej Tij. Ai do tju përgjigjet lutjeve tuaja, do të përmirësojë gjendjen tuaj, do tua lehtësoj çështje tuaja, do tju dhurojë mirësi, do t'ju kursej nga të gjitha vështirësitë dhe do tju mbrojë nga kurthet e armiqve tuaj dhe nga çdo e keqe në të dy jetët. Allahu Azze ue Xhel ka thënë:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

“E ata, të cilët luftuan për hir Tonë, Ne me siguri do t’i orientojmë rrugës për te Ne, e nuk ka dyshim se Allahu është në krahun e bëmirsve.” [6]

قَبْلَهُمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي رِزَقُوا مِنْهُ وَنَعِدُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الْأَبَاطِيحَ قَبْلَهُمْ وَلَيَبْزِلَنَّهُمْ مَنْ بَعْدَ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا

“Atyre nga mesi juaj të cilët besuan dhe bënë vepra të mira, Allahu u premtoi se do t’i bëjë zotërues në atë tokë ashtu si i pat bërë zotërues ata që ishin para tyre dhe fenë të cilën Ai e pëlqeu për ta, do ta forcojë, e në vend të frikës Ai do t’ju dhurojë siguri. Ata më adhurojnë Mua e nuk më shoqërojnë asgjë.” [7]

لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا

“Po, në qoftë se ju bëheni të durueshëm dhe ruheni (mëkateve), dinakëria e tyre nuk do t’u dëmtojë aspak. Është e sigurt se Allahu e ka në dorë atë që punojnë ata.” [8]

النَّعِيمِ جَنَّاتٍ رَبَّهُمْ عِنْدَ الْمُتَّقِينَ إِنَّ

“Është e sigurt se për të devotshmit do të ketë te Zoti i tyre kopshte të begatshme.” [9]

Sot, është veçanërisht e koha për t’iu afruar Allahut me anë të mëshirës dhe ndihmës ndaj të varfërve dhe nevojtarëve. Lëmosha është një nga veprat më të mëdha me të cilat Allahu largon vështirësitë dhe u dhuron mëshirë. Allahu Azze ue Xhel ka thënë:

الْمُحْسِنِينَ يُحِبُّ اللَّهُ إِنَّ وَأَحْسِنُوا التَّهْلُكَةَ إِلَى بَأْيَدِكُمْ تُنْفِقُوا وَلَا اللَّهُ سَبِيلَ فِي وَأَنْفِقُوا

“Dhe jepni për në rrugë të Allahut e mos e hidhni veten në rrezik dhe bëni mirë, se me të vërtetë Allahu i do bamirësit.” [10]

الْمُحْسِنِينَ مِّن قَرِيبٍ اللَّهُ رَحِمَتْ إِنَّ

“S’ka dyshim se mëshira e Allahut është pranë atyre të mirëve.” [11]

تَعْلَمُونَ كُنْتُمْ إِنْ لَكُمْ خَيْرٌ تَصَدَّقُوا وَأَنْ

“E t’ia falni (borxhin) në emër të lëmoshës, ajo, nëse e dini, është shumë më e mirë për ju.” [12]

كَبِيرٌ أَجْرٌ لَهُمْ وَأَنْفِقُوا مِنْكُمْ آمَنُوا فَالَّذِينَ فِيهِ مُسْتَخْلَفِينَ جَعَلَكُمْ مِمَّا وَأَنْفِقُوا وَرَسُولِهِ بِاللَّهِ آمَنُوا

“Besoni Allahut dhe të dërguarit të Tij dhe jepni nga ajo që Ai u bëri trashëgues në të, se ata që besuan prej jush dhanë për hir të Zotit, ata kanë shpërblim të madh.” [13]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Lëmosha shuan mëkatet në të njëjtën mënyrë siç shuan uji zjarrin. E njëjta gjë vlen edhe për namazin e burrit në mes të natës.”

Pastaj lexoi:

فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُمْ مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا جَزَاءِ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

“Pjesët e trupit të tyre ngriten nga shtrati (për t’u falur); i luten Zotit të tyre duke druajtur dhe shpresuar, dhe japin (lëmoshë) nga ajo që u kemi dhënë Ne. Askush nuk di se çfarë gëzime të fshehta janë për ta – shpërblimi për atë që kanë punuar.” [14], [15]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Mëshiruesi i mëshiron të mëshirshmit. Mëshironi ata që janë në tokë, Ai që është mbi qiell do të mëshirojë ty.” [16]

Ai sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem gjithashtu ka thënë:

“Ai që nuk mëshiron nuk mëshirohet.” [17]

Ne e lusim Allahun që të përmirësoj gjendjen e të gjithë myslimanëve, duke i mbushur zemrat e tyre me frikë dhe të përmirësoj udhëheqësit e tyre dhe ti bëj

ata të gjithë që të pendohen sinqerisht për mëkatet e tyre dhe t'i përmbahen Librit të Allahut Azze ue Xhel në të gjitha çështjet. E lusim Atë që ti mbrojë ata nga komplotet e armiqve të tyre. Ai është i aftë për çdo gjë. Allahu e nderfotë dhe i dërgoftë paqe robit të Tij dhe të dërguarit të Tij, Muhammedit, familjes së tij dhe shokëve të tij.

[1] - Buhari (8) dhe Muslimi (16).

[2] - Buhari (1901) dhe (2014) Muslimi (670).

[3] - 2:183

[4] - Buhari (5065) dhe Muslimi (1400).

[5] - Tirmidhi (2380), Ibn Maxheh (3349) och Ahmed (17225). Autentik sipas Imam Albani në **“Sahih-ul-Xhami”** (5674).

[6] - 29:69

[7] - 24:55

[8] - 3:120

[9] - 68:34

[10] - 2:195

[11] - 7:56

[12] - 2:280

[13] - 57:7

[14] - 32:16-17

[15] - Ibn Maxheh (3973) dhe Ahmed (22069). Autentik përmes tjerëve sipas Imam Albanit në **“Sahih-ut-Targhib uet-Tarhib”** (2866).

[16] - Ebu Davud (4941), Tirmidhi (1924) dhe Ahmedi (6494). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih-ul-Xhami”** (3522).

[17] - Buhari (5997) dhe Muslimi (2318).

06. Taravitë.

Nuk ka asnjë dyshim se taravitë janë një adhurim madhështor dhe i ligjësuar, e cila praktikuesin e saj e sjell më afër Allahut. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem iu priu myslimanëve në taravih gjatë disa netëve. Kur ai filloi të ketë frikë se ajo do të bëhet e detyrueshme për ta, ai braktisi faljen me ta dhe u tha atyre që të falen në shtëpitë e tyre. Pasi profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem kishte vdekur dhe Umeri radijAllahu anhu kishte marrë kalifatin pas Ebu Bekrit radijAllahu anhu, ai pa se si njerëzit faleshin të shpërndarë në xhami. Disa faleshin vetëm, disa dy ka dy dhe disa në xhemate më të mëdha. Pastaj ai tha:

“Po të kishim mundësin që ti bashkojmë të gjithë prapa një imami.”

Gjë të cilën ai edhe e bëri. Ai i bashkoi ata pas Ubej bin Kabit. Ai argumentoi veprimin e tij me fjalët e profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem:

“Ai që agjëron muajin e Ramazanit me besim dhe shpresë do ti falen mëkatet e tij të kaluara. Ai që falet gjatë netëve të Ramazanit me besim dhe shpresë do ti falen mëkatet e tij të kaluara.” [1]

Ai argumentoi gjithashtu me veprimin e profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem gjatë netëve. Ai tha se shpallja kishte mbaruar dhe kështu që nuk kishte asnjë rrezik se kjo vepër do të bëhej e detyrueshme. Pasiqë ata e falën atë në një grup të vetëm në kohën e profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem dhe bënë të njëjtën gjë në kohën e Umerit, dhe kështu kjo ka vazhduar. Hadithet nxisin në këtë. Prandaj, profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem tha në hadithin autentik:

“Ai që falet me imamin derisa imam të përfundoj shpërblehet sikurse të ishte falur tërë natën.” [2]

Transmetuar nga Imam Ahmedi dhe autorët e Sunneneve dhe zinxhirët e tyre janë autentike.

Kjo dëshmon se është e ligjësuar për të falur taravit me xhemat gjatë Ramazanit dhe kjo është Sunneti i të dërguarit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem dhe kalifëve të tij drejtë. Që myslimanët të bashkohen nën këto netë madhështore për të kryer vepra të mira, për të dëgjuar Librin e Allahut dhe eventualisht për të dëgjuar ndonjë qortim dhe përkujtim të cilat sjellin dobi madhështore.

Prej gjykimeve të cilat mund të jenë të paqarta për disa njerëz është se ata mendojnë se teravit nuk mund të falen më pak se njëzet rekate, ndërsa të tjerët mendojnë se teravit nuk mund të falen më shumë se njëmbëdhjetë ose trembëdhjetë rekate. Të gjitha këto mendime janë të parëndësishme. Në fakt,

ato janë të gabuara dhe janë në kundërshtim me argumentet. Argumentet autentike prej të dërguarit të Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem dëshmojnë se namazi i natës mund të falet më shumë se kaq. Nuk ka asnjë kufizim për që nuk mund të tejkalohet. Në të vërtetë është konfirmuar nga profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem se ai falte njëmbëdhjetë rekate, trembëdhjetë rekate dhe më pak se kaq gjatë Ramazanit dhe jashtë tij.

Kur profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem është pyetur në lidhje me namazin e natës, ai tha:

“Namazi i natës është dy ka dy. Nëse ndonjë prej jush ka frikë agimin, ai duhet ta fale një rekat i cili është i vitri për atë që ai ka falur.” [3]

Ka konsensus në lidhje me vërtetësinë e këtij hadithi.

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem nuk caktoi asnjë numër specifik gjatë Ramazanit apo jashtë tij. Prandaj, mund të ndodhte që sahabët në kohën e Umerit radijAllahu anhu falnin njëzet rekate dhe ndonjëherë ata i falnin njëmbëdhjetë rekate. E gjithë kjo është konfirmuar nga Umeri radijAllahu anhu dhe nga sahabët e kohës së tij.

Disa prej Selefëve falnin tridhjetë rekate gjatë Ramazanit dhe e përfundonin me tre rekate Vitr. Të tjerë falnin dyzet rekate. Këtë e përmendi Shejkh-ul-Islam Ibnu Tejmijeh Allahu e mëshiroftë dhe të tjerë dijetarë prej tyre. Gjithashtu, ai përmendi se çështja është e gjërë dhe se namazi mund të falet në mënyra të ndryshme. Ai tha se është e mirë për atë që e zgjatë leximin, rukutë dhe sexhdet dhe falë më pak rekate ndryshe nga ai që nuk e bënë këtë. Ky duhet të falë disa rekate.

Ai që dëshiron të falë njëzet rekate mund ta bëjë këtë. Ai që dëshiron të falë dhjetë rekate dhe ta përfundojë me tre rekate Vitr mund ta bëjë këtë. Ai që dëshiron të falë tetë rekate dhe ta përfundojë me tre rekate Vitr mund ta bëjë këtë. Nuk ka dëm në qoftëse dikush do të falë më shumë ose më pak se kaq. Ndërsa gjëja më e mirë është të veprohet atë që profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kishte zakon ta bënte. Ai e kishte zakon të falte tetë rekate dhe jepte selam pas çdo dy rekateve dhe e përfundonte me Vitr me tri rekate. Ai falej me koncentrim, rehati dhe një lexim të Kuranit të qetë. Kjo është konfirmuar nga Buhari dhe Muslimi nga Aishja radijAllahu ‘anha e cila tha:

“I dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem nuk e kishte zakon të falte më shumë se njëmbëdhjetë rekate, qoftë gjatë Ramazanit apo jashtë tij. Ai i falte katër, por mos pyet se sa të bukra dhe të gjatë ato ishin. Pastaj ai falte përsëri katër, por mos pyet se sa të shkëlqyeshme dhe të bukra ato ishin. Pastaj ai falte tri.” [4]

Përveç kësaj transmeton Buhari dhe Muslimi nëpërmjet saj radijAllahu ‘anha se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem falte gjatë natës njëmbëdhjetë rekate me selam pas çdo dy rekateve dhe përfundonte vitrin me një rekat 5.

Ësthë konfirmuar se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem gjithashtu fali namazin e natës me më pak rekate se kaq. Në mënyrë të ngjashme është konfirmuar se ai nganjëherë falte trembëdhjetë rekate me selam pas çdo dy rekateve. Këto hadithe autentike nga i dërguari i Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem dëshmojnë se namazi i natës mund falet në disa mënyra, dhe elhamdulillah. Nuk ka asnjë kufizim se çfarë nuk është e lejuar. Kjo i takon mirësive të Allahut, mëshirës dhe lehtësimeve për robërit e Tij dhe kjo përfshinë Ramazanin dhe jashtë tij.

Për atë që falet pas imamit nuk është e mirë që ta lerë namazin para se të përfundoj imami namazin e tij. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ai që falet me imamin derisa ai të përfundojë shpërblehet sikurse të ishte falur tërë natën.” [6]

Në një formulim tjetër thuhet:

“Ai që falet me imamin derisa të përfundojë shpërblehet sikurse të kishte falur edhe pjesën tjetër të natës.”

Gjëja më e mirë për atë që falet pas imamit është që ta mos braktis namazin derisa imami të mbaroj namazin e tij pavarësisht nëse ai fal njëmbëdhjetë, trembëdhjetë, njëzet, apo një numër tjetër rekatesh.

Gjatë namazit të teravive dhe gjatë namazeve të detyrueshme imami duhet të sigurohet që ti ketë parasysh të dobët në mesin e të moshuarve dhe të tjerët. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ai nga ju që i udhëheq njerëzit në namaz duhet ta falë namazin shkurtë. Midis tyre është i dobëti, i vogli dhe personi në nevojë.” [7]

Imami duhet të kujdeset për namazlitë që falen pas tij dhe të jetë i butë me ta gjatë netëve të Ramazanit dhe sidomos dhjetë netët e fundit. Njerëzit nuk janë të njëjtë. Ata ndryshojnë. Imami duhet ti shikojë nevojat e tyre dhe ti inkurajojë ata që të vijnë dhe të marrin pjesë.

Nëse ai e zgjatë namazin ata do të shqetësohen dhe do të irritohen nga të ardhurit më tutje në namaz. Prandaj ai duhet ti inkurajojë ata që të marrin pjesë dhe ti motivojë ata për namaz edhe nëse ai do të jetë i shkurtër. Një namaz i shkurtër ku njerëzit janë të përqendruar dhe të qetë është më i mirë se sa një namaz në të cilin njerëzve u mungon përqendrimi dhe në vend të kësaj ata mërziten dhe bëhen të ngathët.

Duhet mbajtur në mend se është obligim për myslimanin që të falë namazin e natës në Ramazan dhe të gjitha namazet e tjera me koncentrim dhe rehati dhe qetësi kur është në këmbë, i ulur, në ruku, në sexhde dhe në leximin e Kuranit. Ai nuk duhet të nxitohet. Shpirti i namazit qëndron në kryerjen e tij me shpirt me mendje dhe koncentrim. Ai duhet të kryhet ashtu sikurse Allahu e ka urdhëruar atë me singëritet, besueshmëri, shpresë, frikë dhe koncentrim. Allahu Subhanehu ue Te‘Ala ka thënë:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

“Me të vërtetë, shpëtuan besimtarët, të cilët, në namazin e tyre janë të përrulshëm.” [8]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Lumturia ime gjendet në namaz.” [9]

Ai sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Kur të falesh duhet të marrësh abdes si duhet. Pastaj drejtohesh drejt Kiblës dhe thua ”Allahu Ekber”. Pastaj lexon atë që e gjen të lehtë nga Kurani. Pastaj bënë ruku derisa të jesh i qetë në të. Pastaj ngritesh lart. Pastaj zbretë në sexhde derisa të jesh i qetë në të. Pastaj ulesh derisa të ulesh i qetë. Pastaj zbretë në sexhde derisa të jesh i qetë në të. Pastaj bënë kështu në pjesën tjetër të namazit tënd.” [10]

Shumë njerëz falen gjatë Ramazanit pa kuptuar se çfarë ata janë duke lexuar apo pa arritur qetësinë. Ata çukitin në namaz. Kjo nuk është e lejuar. Kjo në fakt është mëkat. Namazi nuk është i vlefshëm në këtë mënyrë. Qetësia është një shtyllë e namazit që duhet të jetë prezente në të. Kjo është vërtetuar nga hadithi paraprak. Është e detyrueshme që të jemi të kujdesshëm në lidhje me të. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Vjedhësi më i keq është ai që vjedh nga namazi i tij.” Ai u pyet: ”O i dërguari i Allahut! Si vjedh ai nga namazi i tij?” Ai u përgjigj: ”Ai nuk e plotëson rukunë e tij dhe sexhden e tij.” [11]

Është konfirmuar se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem urdhëroi personin i cili çukiti në namaz ta përsëritë namazin.

O myslimanë! Nderone namazin dhe falne atë sikurse Allahu e ka ligjësuar atë. Shfrytëzoheni këtë muaj madhështor. Shenjtëroni atë, Allahu ju mëshiroftë, me të gjitha format e mundshme të adhurimit dhe mënyrat që ju sjellin më afër Allahut. Nxitoni në bindje. Ramazani është një muaj madhështorë që Allahu e ka bërë për robërit e Tij fushë garimi. Në të ata konkurrojnë në bindje dhe vepra të mira.

Qëndroni larg nga të gjitha ato që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem i kanë ndaluar. Binduni Atij vazhdimisht gjatë Ramazanit dhe jashtë tij. Këshilloni njëri-tjetrin që të urdhëroni të mirën dhe ndaloni nga e keqja, dhe të thërrisni në çdo mirësi në mënyrë që të fitoni Xhenetin, lumturin, nderimin dhe shpëtimin në të dy jetët.

Lusim Allahun që të na mbrojë ne, ju dhe të gjithë myslimanët e tjerë nga e gjithë ajo që shkaktohen zemërimin e Tij dhe që Ai ta pranoj agjërimin dhe namazin e natës e të gjithëve, ti përmirësoj sundimtarët myslimanë dhe të mbështet fenë e Tij nëpërmjet tyre dhe ti shkatërrojë armiqtë e Tij nëpërmjet tyre dhe ti bëj të gjithë që ta kuptojnë fenë dhe të kapen për të me stabilitet dhe të gjykojnë dhe të gjykojnë me të në të gjitha çështjet. Ai është sigurisht në gjendje të bëjë gjithçka.

Allahu e nderoftë, i dërgoftë selate dhe selame mbi profetin tonë Muhammedin, familjen e tij dhe shokët e tij.

[1] - Buhari (1901) dhe (2014) dhe Muslimi (670).

[2] - Tirmidhi (806) dhe Nessai (1605). Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (447).

[3] - Buhari (991) dhe Muslim (749).

[4] - Buhari (1147) dhe Muslim (738).

[5] - Muslim (736).

[6] - Tirmidhi (806) dhe Nessai (1605). Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (447).

[7] - Buhari (90) dhe Muslimi (466).

[8] - 23:1-2

[9] - Nesai (3939), Ahmedi (12315) dhe të tjerët. Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih-ul-Xhemi”** (3124).

[10] - Buhari (6251) dhe Muslimi (397).

[11] - Ahmed (11549), Darimi (1328) dhe të tjerët. Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih-ul-Xhemi”** (986).

07. Normat e detyrueshme të agjërimit.

Ramazani është muaji më i mirë i vitit. Allahu Subhanehu ue Te‘Ala e ka veçuar atë për agjërime, i cili përbën një obligim, dhe është shtylla e katërt e Islamit. Ai pos kësaj ka ligjësuar gjithashtu për myslimanët që të falen gjatë netëve. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Islami është ndërtuar mbi pesë; shahadeti se nuk meriton të adhurohet me të drejtë askush përveç Allahut dhe se Muhamedi është i Dërguari i Allahut, namazi, zekati, agjërimi në muajin e Ramazanit dhe Haxhi në Shtëpinë e shenjtë.” [1]

“Ai që falet gjatë netëve të Ramazanit me besim dhe shpresë do ti falen mëkatet e tij të kaluara.” [2]

Allahu i ka begatuar besimtarin që të përjetojnë Ramazanin. Prandaj, ai duhet ta shfrytëzoj rastin dhe të nxitoj në vepra të mira dhe qëndroj larg nga mëkatet. Ai duhet të jetë ngulmues në përmbushjen e obligimeve të Allahut dhe në veçanti pesë namazet farz. Ato janë shtyllat e Islamit dhe obligimet më të mëdha pas shahadetit. Është e detyrueshme për çdo burrë dhe grua myslimanë që të kujdesen për namazin dhe ta falin atë në kohën e tij me koncentrim dhe qetësi.

Prej obligimeve të namazit më të mëdha në lidhje me burrat është se ata e falin atë me xhemat në xhami, ku Allahu ka urdhëruar që Emri i Tij të përmendet dhe të ngritet lartë. Allahu Azze ue xhel ka thënë:

الرَّائِعِينَ مَعَ ارْكُوعُوا الزَّكَاةَ وَآتُوا الصَّلَاةَ وَأَقِيمُوا

“Faleni namazin dhe jepni zeqatin, dhe faluni me ata që falen (bini në rukuë me ata që bien).” [3]

فَاتَيْنَ لِلَّهِ وَقُومُوا الْوُسْطَى وَالصَّلَاةِ الصَّلَوَاتِ عَلَى حَافِظُوا

“Vazhdoni rregullisht namazet (faljet), e edhe atë namazin e mesëm, dhe ndaj Allahut të jeni respektues (në namaze).” [4]

Është e sigurt se kanë shpëtuar besimtarët:

خَاشِعُونَ صَلَاتِهِمْ فِي هُمْ الَّذِينَ الْمُؤْمِنُونَ أَفْلَحَ قَدْ

“Ata të cilët janë të përlur dhe të kujdesshëm gjatë faljes së namazit.” [5]

Derisa Ai Azze ue Xhel tha:

خَالِدُونَ فِيهَا هُمْ الْفَرْدُوسَ يَرِثُونَ الَّذِينَ الْوَارِثُونَ هُمْ أُولَئِكَ يُحَافِظُونَ صَلَوَاتِهِمْ عَلَى هُمْ وَالَّذِينَ

“Dhe ata të cilët i kushtojnë kujdes kohës së namazit të tyre të tillët janë mu ata trashëgimtarët, të cilët e trashëgojnë Firdeusin dhe aty ata janë përgjithmonë.” [6]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Besa mes nesh dhe atyre është namazi; ai që e lë atë ka bërë kufër.” [7]

Abdullah bin Mesudi radijAllahu anhu ka thënë:

“Ne e kemi vërejtur dhe se i vetmi person që nuk vie me xhemat është një hipokrit i njohur.” [8]

O robër të Allahut! Keni frikë Allahun në lidhje me namazet tuaja. Kujdesuni për ta falur atë në xhemat. Inkurajojeni njëri-tjetrin për të në Ramazan dhe jashtë tij në mënyrë që ju të fitoni falje dhe shpërblim të shumfishtë dhe i shpëton zemërimit të Allahut, ndëshkimit dhe ngjashmërisë me armiqtë e Tij hipokritët.

Pas namazit, dhënia e lëmoshës është obligimi më i rëndësishëm. Allahu Azze ue Xhel thotë:

الْقِيَمَةِ دِينَ وَذَلِكَ الزَّكَاةَ وَيُؤْتُوا الصَّلَاةَ وَيُقِيمُوا خُفَاءَ الدِّينِ لَهُ مُخْلِصِينَ اللَّهُ لِيَعْبُدُوا إِلَّا أَمَرُوا وَمَا

“E duke qenë se ata nuk ishin të urdhëruar me tjetër, pos që ta adhuronin Allahun me një adhurim të sinqertë ndaj Tij, që të largohen prej çdo besimi të kotë, ta falin namazin, të japin zeqatin, se ajo është feja e drejtë.” [9]

تُرْحَمُونَ لَعَلَّكُمْ الرَّسُولَ وَأَطِيعُوا الزَّكَاةَ وَأَتُوا الصَّلَاةَ وَأَقِيمُوا

“Falni rregullisht namazin, jepni zeqatin dhe respektoni të dërguarin në mënyrë që të mëshiroheni.” [10]

Zekati është shtylla e tretë e Islamit dhe është përmendur në Librin e Allahut dhe në Sunnetin e të dërguarit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem së bashku me namazin. Nderojë atë ashtu sikurse e ka nderuar atë Allahu dhe sigurohu që shpejt dhe që sinqerisht t’ia paguashë atë njerëzve të cilët e meritojnë atë kur koha e saj e detyrueshme vie. Paguaje atë me kënaqësi dhe mirënjohje ndaj Atij Subhanehu ue Te‘Ala, i Cili jep dhurata. Keni parasysh se ai u pastron ju dhe pasuritë tuaja. Në këtë mënyrë, ju e falënderoni Atë që ju ka dhënë mirësi dhe të kujdeset për vëllezërit e tuaj të varfër. Allahu Azze ue Xhel ka thënë:

وَتُزَكِّيهِمْ نَظَّهُرُهُمْ صَدَقَةً أَمْوَالِهِمْ مِنْ خُذْ

“Merr prej pasurisë së tyre (të atyre që pranuan gabimin) lëmoshë që t’i pastrosh me të dhe t’u shtosh (të mirat).” [11]

الشُّكُورُ عِبَادِي مَنْ وَقَلِيلٌ شُكْرًا دَاوُودَ آلَ اعْمَلُوا

“Veproni duke falënderuar, o familje e Davudit, e nga robërit e Mi, pak janë mirënjohës.” [12]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem i tha Muadh bin Xhebelit radijAllahu anhu kur ai dërgoi atë në Jemen:

“Ti do të shkosh tek një popull nga pasuesit e Librit. Thirri ata për në shehadet. Nëse ata të binden në këtë, ti duhet tua mësoshë atyre se Allahu i ka urdhëruar ata të falen pesë herë në ditë. Nëse ata të binden në këtë, ti duhet tua mësoshë atyre se Allahu i ka urdhëruar që të paguajnë zekatin që mirret nga të pasurit e tyre dhe u jepet të varfërve të tyre. Nëse ata të binden në këtë, ti duhet të qëndroshë larg nga pasuritë e tyre më të mirat. Shmangnu duasë së të shtypurit: sepse nuk ka asnjë pengesë mes saj dhe Allahut.” [13]

Buhariu dhe Muslimi.

Gjatë këtij muaji myslimani duhet ti jep më shumë rëndësi furnizimit dhe kujdesjes ndaj të varfërve dhe atyre që dalin për të lypur. Ata duhet ti ndihmojnë në agjërime dhe në namazin e natës dhe të pasojnë të dërguarin e Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem në këtë, syno kënaqësinë e Allahut Subhanehu ue Te‘Ala dhe falënderoni për mirësitë e Tij. Allahu i ka premtuar atyre që dhurojnë për hirë të Tij një shpërblim madhështorë dhe një zëvendësim të madh:

أَجْرًا وَأَعْظَمَ خَيْرًا هُوَ اللَّهُ عِنْدَ تَجِدُوهُ خَيْرٌ مِّنْ لِّأَنْفُسِكُمْ قَدَّمُواذًا وَمَا

“Sepse, çdo të mirë që e përgatitni ju për vete më parë, do ta gjeni te Allahu më të mirë dhe (do të keni) shpërblim më të madh.” [14]

الرَّازِقِينَ خَيْرٌ وَهُوَ يُخْلِفُهُ فَهُوَ شَيْءٌ مِّنْ أَنْفَقْتُمْ وَمَا

“Ai ua kompenson atë që e ndani ju; dhe Ai është më i miri furnizues.” [15]

Vepra më e rëndësishme pas namazit dhe dhënies së zekatit është agjërimi i Ramazanit, i cili është një prej pesë shtyllave të lartëpërmendura të Islamit në fjalët e profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem:

“Islami është ndërtuar mbi pesë; shahadeti se nuk meriton të adhurohet me të drejtë askush përveç Allahut dhe se Muhammedi është i Dërguari i Allahut, namazi, zekati, agjërimi në muajin e Ramazanit dhe Haxhi në Shtëpinë.” [16]

Myslimani e ka obligim që të ruaj agjërimin e tij dhe namazin e natës nga të gjitha fjalët dhe veprat të cilat Allahu i ka ndaluar. Qëllimi i agjëritimit është bindja ndaj Allahut Subhanehu ue Te‘Ala, nderimi i ndalesave të Tij dhe luftimi i egos në mënyrë që ai ti bindet Zotit të tij dhe të adobtohet me largimin nga gjërat që Allahu i ka ndaluar. Qëllimi nuk është vetëm për t’iu shmangur ushqimit, pijeve dhe faktorëve të tjerë që e prishin agjërimin. Prandaj, është transmetuar autentikisht se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Agjërimi është mburojë. Kur ndonjëri prej jush agjëron, ai nuk duhet të flasë fjalë të pahijshme apo të sokollis. Nëse dikush e fyen atë, ai vetëm thotë: ”Unë jam agjërueshëm.” [17]

“Allahu nuk ka nevojë që një person të braktis ushqimin dhe pirjen në qoftë se ai nuk e braktis gënjeshtren.” [18]

Keni kujdes, Allahu ju mëshiroftë, sepse çdo gjë që e dëmton agjërimin, e zvogëlon shpërblimin dhe zemëron Zotin Azze ue Xhel, si kamata, kurvëria, vjedhjet, vrasjet e padrejta, konsumin e padrejtë të pasurisë së jetimëve dhe formave të tjera të padrejtësisë që kanë të bëjnë me jetën, pasurinë dhe nderin, mashtrimin, pabesinë, mosbindjen ndaj prindërve, shkëputja e lidhjeve farefisnore, urrejtja, konsumimi i alkoolit, i drogës dhe duhani, përgojimi, shpifja, gënjeshtria, dëshmia e rrejshme, pretendime të rrejshme, betimet e rrejshme, rruajtja e mjekrrës, zgjatja e mustaqeve, mendjemadhësia, veshja e burrave nën zogun e këmbëve, muzika, veshja e që tërheq vëmendjen nga gratë, moslargimi nga përzierja me burrat dhe përngjasimi me gratë pabesimtare kur është fjala për rrobat dhe çdo gjë tjetër që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kanë ndaluar dhe gjëra të pahijshme si filmat që përmbajnë atë që Allahu e ka ndaluar si lakuriqësia, gjysmë-lakuriqësia, fjalët devijuese dhe gjëra tjera të ndaluara që shfaqen në televizion si imazhet, këngët, muzika dhe dhe propaganda të rreme.

Pos kësaj myslimani është i obliguar pavarësisht nëse ai është agjërueshëm apo jo, të qëndrojë larg nga të gjitha gjërat e kota si lojëra me letra dhe tjera. Aty dëshmohet gënjeshtria dhe veprohen vepra të rreme. Ajo gjithashtu shpie në ngurtësimin e zemrës dhe sëmundjen e saj dhe e merrë për asgjë legjilacionin e Allahut dhe bëhet dembel ndaj urdhëresave të Allahut sikurse namazi me xhemat dhe tjera obligime dhe kjo gjithashtu shpie në rënien e shumë ndalesave.

Të gjitha këto mëkate të cilat i kemi përmendur janë të ndaluara, pa marrë parasysh kohën dhe vendin. Megjithatë, ato janë më serioze dhe më të rënda në Ramazan për shkak të vlerave të tij dhe shenjtërisë së tij.

O myslimanë kini frikë Allahun, dhe qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kanë ndaluar. Qëndroni larg nga të gjitha ato që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kanë ndaluar. Bindju Atij vazhdimisht gjatë tërë Ramazanit dhe jashtë tij. Këshilloni njëri-tjetrin në mirësi dhe ndaloni të keqën, dhe thërrisni në çdo mirësi në mënyrë që ju të fitoni Xhenetin, lumturin, nderimin dhe shpëtimin në të dy jetët.

Ne e lusim Allahun që të na mbrojë ne dhe ju nga ajo që shkakton zemërimin e Tij, të pranojë agjërimin tonë dhe namazin e natës, të përmirësojë sundimtarët myslimanë dhe ta mbështesë fenë e Tij nëpërmjet tyre dhe ti shkatërrojë armiqtë e Tij nëpërmjet tyre dhe t'i bëjë të gjithë që ta kuptojnë fenë dhe të përqendrohen në të me stabilitet dhe të gjykojnë dhe të gjykohen pergjatë saj në të gjitha çështjet. Ai është sigurisht në gjendje të bëjë gjithçka.

Allahu e nderfotë, i dërgoftë salate dhe selame Profetit tonë Muhammed, familjës së tij dhe shokëve të tij.

[1] - Buhari (8) dhe Muslimi (16).

[2] - Buhari (1901) dhe (2014) dhe Muslimi (670).

[3] - 2:43

[4] - 2:238

[5] - 23:1-2

[6] - 23:9-11

[7] - Tirmidhi (2621), Nessai (463), Ibn Maxheh (1079) dhe Ahmedi (22987). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih Ibn Maxheh”** (884).

[8] - Buhari (1496) dhe Muslimi (19).

[9] - 98:5

[10] - 24:56

[11] - 9:103

[12] - 34:13

[13] - Buhari (1496) dhe Muslimi (19).

[14] - 73:20

[15] - 34:39

[16] - Buhari (8) dhe Muslimi (16).

[17] - Buhari (1904) dhe Muslimi (1151).

[18] - Buhari (1903).

08. Arsyet që lejojnë mos agjërimin e Ramazanit.

O myslimanë! Mëso arsyet e mëposhtme që lejojnë mosagjërimin e Ramazanit:

01 – Sëmundja.

Është e ligjësuar për të sëmuarin i cili rëndohet nga agjërimi që ta braktis agjërimin. Kur Allahu e shëron atë, ai i konpenzon ditët që është i detyruar ti agjërojë. Allahu Subanah ka thënë:

أُخِرَ أَيَّامٌ مِّنْ فَعْدَةِ سَفَرٍ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا كَانَ مِنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [1]

Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Allahu do që lehtësimi i Tij të praktikohet në të njëjtën mënyrë siç Ai urren që mëkati i tij të veprohet.” [2]

Kushti është që agjërimi ta rëndojë agjëruesin. Nëse ai nuk e mundon atë, nuk i lejohet që ta braktis agjërimin për shkak se ai nuk konsiderohet të jetë i arsyetuar.

Nëse mjekët e besuar i jepin pacientit diagnozën se ai vuan nga një sëmundje kronike, ai nuk detyrohet të agjërojë e as ta konpenzojë agjërimin. Në vend të kësaj ai është i obliguar që ti japë rreth 1 ½ kg ushqim një personi të varfër për çdo ditë që ai nuk e agjëron.

Është e lejueshme që të paguajë tërë konpenzimin e plotë përnjëherë, pavarësisht nëse kjo bëhet në fillim të muajit, në fund të muajit apo gjatë muajit. Ajo mund ti paguhet një personi të varfër ose disa personave.

02 – Shtatzënia dhe gjidhënia.

Gratë shtatzëna dhe gjidhënese kanë të njëjtin gjykim si personi i sëmurë. Nëse ato rëndohen nga agjërimi, atëherë është ligjësuar për to që të braktisin agjërimin. Në këtë rast, ato janë si personi i sëmurë, janë të obliguara që t'i konpenzojnë ditët kur ato munden. Disa dijetarë thonë se është e mjaftueshme që t'i ipet ushqim një personi të varfër për çdo ditë që ato nuk e agjërojnë. Megjithatë, ky mendim është i dobët. Mendimi i saktë është se ato janë të obliguara që t'i konpenzojnë ato ditë ashtu sikurse udhëtari dhe i sëmuri.

Allahu Subhanehu ue Te'Ala ka thënë:

أَخْرَ أَيَّامٍ مِّنْ فَعِدَّةٍ سَفَرٍ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا كَانَ مِّنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [3]

Kjo dëshmohet po ashtu edhe nga ajo që ka transmetuar Enes bin Malik el-Kabi nga i dërguari i Allahut sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem i cili ka thënë:

“Allahu ka lejuar udhëtar që të mos agjërojë dhe të kryejnë namazin përgjysmë, dhe Ai ka lejuar mosagjërimi për shatzënë dhe gjidhënesen.”

[4]

Transmetuar në të pesë librat.

03 – Udhëtimi.

Kjo është në zgjedhjen e udhëtarit, nëse ai dëshiron të agjëroj apo jo. Argumentet e Sheriatit siç duket nënkuptojnë se është më mirë që të mos agjërojë edhe në qoftë se agjërimi nuk e rëndon atë. Allahu Subhanehu ue Te'Ala ka thënë:

أَخْرَ أَيَّامٍ مِّنْ فَعِدَّةٍ سَفَرٍ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا كَانَ مِّنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [5]

Në mënyrë të ngjashme, profeti sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem lejoi shokët e tij që të mos agjëronin kur ata udhëtonin. Megjithatë, është në rregull të agjëruarit gjatë udhëtimit. Profeti sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem e kishte zakon të agjëronte

dhe të mos agjëronte kur ai udhëtonte. Kur Hamzah bin el-Aslami e pyeti atë në lidhje me të ai tha:

“Agjëro nëse dëshiron dhe mos agjëro nëse nuk dëshiron.” [6]

Nuk ka rëndësi nëse udhëtari udhëton me makinë, në deve, në anije apo aeroplan. Të gjitha përfshihen nga udhëtimi dhe për këtë arsye ata kanë të drejtë të praktikojnë atë që është e lejuar gjatë agjërit.

Në kohën e profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem Allahu Subhanehu ue Te‘Ala e ligjësoi dispozitat e robërve të Tij, të cilat kanë të bëjnë me udhëtimin dhe qëndrimin pas vdekjes së profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem deri në Ditën e Gjykimit. Ai Subhanehu ue Te‘Ala e di se si gjërat do të ndryshojnë dhe se si mjetet e transportit do të ndryshojnë. Në qoftë se gjykimi do të ndryshonte, atëherë Ai Subhanehu ue Te‘Ala do të kishte bërë me dije këtë ashtu sikurse veptoi në suren **“en-Nahl”**.

لِلْمُسْلِمِينَ وَبُشْرَىٰ وَرَحْمَةً وَهَدَىٰ شَيْءٍ لِّكُلِّ نَبِيٍّ الْكِتَابَ عَلَيْكَ وَنَزَّلْنَا

“E, Na ta kemi dërguar ty Librin, – shpjegim për çdo çështje dhe si udhërrëfyes, mëshirë dhe sihariq për myslimanët.” [7]

تَعْلَمُونَ لَا مَا وَيَخْلُقُ وَزَيْنَةً لِّتَرْكَبُوهَا وَالْحَمِيرَ وَالْبُعَالَ وَالْخَيْلَ

“(Krijoi) edhe kuajt, mushkat dhe gomarët, për t’i shaluar ju, dhe për zbukurim, e krijon (Allahu) edhe ato që nuk i dini ju.” [8]

Nëse myslimani e di se do të jetë i vështirë konpenzimi i ditës që ka braktisur për arsye të udhëtimit, si rezultat i kësaj ai vendos që ta agjërojë këtë ditë, kjo lejohet dhe ska të keqe në këtë.

Nuk ka lidhje nëse transporti është i përshtatshëm ose i papërshtatshëm, pasi që argumenti është i pakufizuar.

Nëse moti është i nxehtë dhe mundimi është i madhë, theksohet se agjërimi duhet prishur. Në këtë rast është e urryer të agjërohet. Kur profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e pa një udhëtar agjëruar i cili kishte hyrë nën hije për shkak të vapës, ai i tha:

“Nuk është devotshmëri agjërimi gjatë udhëtimit.” [9]

Është gjithashtu konfirmuar se ai sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Allahu do që lehtësimet e Tij të veprohen në të njëjtën mënyrë siç Ai urren që mëkati të veprohen.” [10]

Në një tjetër formulim thuhet:

“Allahu do që lehtësimet e Tij të praktikohen në të njëjtën mënyrë siç dëshiron që urdhëresat e tij të praktikohen.” [11]

VËNI RE!

Nëse udhëtari ka braktisur agjërimin dhe pastaj vendoset në një qytet përgjatë rrugës, ai nuk është i obliguar që të filloj agjërimin në qoftë se ai nuk ka ndërmend të qëndrojë aty katër ditë ose më pak. Megjithatë, ai nuk mund të bëjë veprime që prishin agjërimin në prani të banorëve pasi që ata nuk e dinë gjendjen e tij. Ai është i detyruar të bëjë atë fshehurazi në mënyrë që ai të mos akuzohet për diçka që Allahu e ka ndaluar, dhe në mënyrë që askush të mos merr guximin që ta pasojë atë.

Nëse udhëtari jo-agjëruar ka ndërmend të qëndrojnë në qytet më gjatë se katër ditë, ai duhet të nisë agjërimin sapo të arrijë në qytet dhe pastaj ta konpenzojë këtë ditë. Ai pra duhet ta agjërojë pjesën tjetër të ditës, shumica e dijetarëve besojnë pasi që ai e ka ndërmend të qëndroj aty më gjatë se katër ditë ai ka gjykimin e banorëve e jo të udhëtarit.

04 – Cikli mujor.

Kur gruas i vie cikli i saj mujor, ajo nuk agjëron dhe nuk falet. Kur ajo pastrohet i konpenzon ditët e humbura të ramazanit por jo edhe namazet. Buhari dhe të tjerët kanë transmetuar se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë, kur ai shpjegoi fenë e mangët të gruas:

“A nuk është rasti që ju kur keni ciklin nuk agjëroni as nuk faleni?” [12]

Për më tepër, transmeton Al-Buhari dhe Muslim nga Mu’adhah ajo e pyeti Aishën (radijAllahu ‘anha) përse gruaja me menstruacione duhet të kompenzojë agjërimin e jo namazin. Aisheja u përgjigj:

“Jeni Harurijeh?”

Atëherë ajo tha:

“Unë nuk jam Harurijeh. Unë vetëm po pyes.”

Aisheja tha:

“Ne kur kishim ciklet mujore në kohën të dërguarit të Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem), urdhëroheshim për të kompenzuar agjërimin e jo namazin.” [13]

Transmetuar nga el-Buhari, Muslimi dhe të tjerët.

Kjo është prej mëshirës së Allahut dhe mirësisë ndaj gruas. Pasi që namazi përsëritet çdo ditë pesë herë në ditë, ndryshe nga cikli mujor i cili në bazë ndodh një herë në muaj, Allahu shfuqizoi që namazi të përsëritet për shkak të vështirësive të mëdha nga e cila përbëhet vepra. Por pasi që agjërimi ndodhë vetëm një herë në vit, Allahu e obliguar atë që të përmbahet nga agjërimi gjatë ciklit të saj mujor nga mëshira për të. Pastaj ajo është e detyruar të konepenzojë ditët e humbura për të arritur dobinë Sheriatike.

05 – Lehonia – Nifasi.

Nifasi është gjaku që del për shkak të lindjes. Përderisa gruaja e shehë gjakun dyzet ditë pas lindjes, ajo nuk falet dhe nuk agjëron. Ndërkohë, nuk është e lejueshme për burrin e saj që të ketë marrëdhënie seksuale me të derisa ajo të pastrohet, ose pasi të kenë kaluar dyzet ditë.

Nëse gjaku zgjatë më shumë se dyzet ditë, ajo duhet të pastrohet pas ditës së dyzetë. Sepse nifasi nuk zgjat më shumë se dyzet ditë, sipas mendimit të saktë. Kështu që ajo duhet të pastrohet dhe të falë namazin. Bëhet gjithashtu e lejueshme për burrin që të ketë marrëdhënie seksuale me të. I lejohet asaj që të përdor pambuk dhe gjëra të tjera për të parandaluar gjakun në mënyrë që gjaku të mos bie në rrobat dhe trupin e saj. Ky gjak është gjakderdhje që nuk e pengon agjërimin, namazin apo marrëdhëniet seksuale. Në vend të kësaj, ajo është e detyruar që të merrë abdest para çdo namazi.

Nëse gruasi i vien sekrecione të tejdukshme brenda dyzet ditëve, atëherë ajo duhet të lahet, të falet dhe të agjërojë. Gjithashtu bëhet e lejueshme për burrin që të ketë marrëdhënie seksuale me të, edhe nëse kanë kaluar vetëm disa ditë. Nëse i kthehet gjaku gruas brenda dyzet ditëve ajo duhet të braktis namazin dhe agjërimin. Me këtë nuk lejohet për burrin e saj që të ketë marrëdhënie seksuale me të derisa ajo të pastrohet, ose të kalojnë dyzet ditë.

VËNI RE!

Gjaku që del nga një grua që vuan nga gjakrrjedhjet nuk është as gjak menstrual e as gjak nifasi. Ky gjak është i pastër. Në këtë rast, ajo duhet të agjërojë dhe të falet dhe është e lejueshme për burrin që të ketë marrëdhënie seksuale me të kur asaj i vie ky gjak. Ajo duhet të merrë abdest para çdo namazi ashtu sikurse personi që vuan nga rrjedhja e urinës. Ajo është e detyruar që të mbrohet nga gjaku duke përdorur pambuk ose diçka tjetër në mënyrë që gjaku të mos bi në trupin e saj apo në rrobat e saj. Kjo praktikë është transmetuar autentikisht prej profetit sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem.

Paaftësia për shkak të moshës së vjetër.

Në qoftë se burri dhe gruaja janë aq të vjetër sa që rëndohen nga agjërimi, iu lejohej të braktisin agjërimin dhe në vend të kësaj të japin ushqim të varfërve për çdo ditë që ata nuk agjërojnë. Ose ata e ftojnë të varfërin të ha me ta, ose i japin 1 ½ kg hurme, grurë ose oriz një personi të varfër për çdo ditë që nuk agjërojnë. Pos kësaj nëse ata vuajnë nga plagë të mbushura me qelb apo ndonjë sëmundje tjetër, ata me të vërtetë duhet të braktisin agjërimin. Ata gjithashtu nuk janë të detyruar të japin ushqim të varfërve, sepse ata nuk agjërojnë për shkak të sëmundjes dhe e jo për shkak të moshës së vjetër. Nëse shërohen ata duhet ti konpenzojnë ditët e humbura.

Nëse ata nuk janë në gjendje që ti konpenzojnë ditët e humbura për shkak të moshës së vjetër, ata duhet t'u japin ushqim njerëzve të varfër sipas asaj që kemi përmendur. Kështu ka dhënë fetva Ibn Abasi radijAllahu anhua dhe dijetar të tjerë. Argumentet për këtë janë të njohura. Një prej tyre është fjala e Allahut:

أَخْرَ أَيَّامٍ مِّنْ فَعِدَّةٍ سَفَرٍ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا كَانَ مِّنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [14]

Plaku i paaftë nuk është në gjendje t'i konpenzojë ditët. Prandaj, është obligim për të që të japë ushqim në vend të agjërimit. Kur shërbëtori i profetit sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem Enes bin Maliku radijAllahu anhu, u moshua aq shumë sa që rëndohej nga agjërimi ai braktisi agjërimin dhe u jepte ushqim të varfërve për çdo ditë që nuk agjëronte. Ndërsa nëse personit i ik mendja, ai as nuk obligohet të japë ushqim të varfërve apo diçka tjetër.

Lusim Allahun Azze ue Xhel që Ai të na lejon ne, ju dhe të gjithë myslimanëve të tjerë të kuptojmë fenë dhe të kapemi për të dhe që Ai të na mbron nga të gjitha të këqijat e shpirtrave tanë dhe veprat e këqija. Ai ka fuqi për këtë dhe Ai është i aftë të bëjë çdo gjë. Allahu e nderoftë dhe i dërgoftë pagën robit të Tij dhe të dërguarit të Tij dhe profetit tonë Muhammed, familjes së tij dhe shokëve të tij.

[1] - 2:185

[2] - Ahmed (5866), Bejhaki (5201) dhe të tjerët. Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (564).

[3] - 2:185

[4] - Tirmidhi (715), Nesai (2275), Ibn Maxheh (1667) dhe Ahmedi (20341). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih Ibn Maxheh”** (1353).

[5] - 2:185

[6] - Buhari (1943) dhe Muslimi (1121).

[7] - 16:89

[8] - 16:8

[9] - Buhari (1946).

[10] - Ahmedi (5866), Bejhaku (5201) dhe të tjerët. Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (564).

[11] - Ahmedi (5866), Bejhaku (5201) dhe të tjerët. Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (564).

[12] - Bukari (304) dhe Muslimi (80).

[13] - Buhari (321) dhe Muslimi (335).

[14] - 2:185

09. Gjërat që e prishin agjërimin.

O myslimanë! Mëso gjërat vijuese të cilët e prishin agjërimin:

01 – Ushqimi dhe pijet.

Myslimani i cili agjëron agjërimin e detyrueshëm, është i obliguar që të përmbahen nga ushqimi që nga hyrja e agimit. Nëse ai ha ose pi pasi të ketë hyrë agimi, atëherë agjërimi i tij prishet dhe detyrohet ta konpenzojë këtë ditë. Allahu Subhanehu ue Te‘Ala ka thënë:

اللَّيْلِ إِلَى الصَّيَّامِ أَتَمُّوا ثُمَّ الْفَجْرِ مِنَ الْأَسْوَدِ الْخَيْطِ مِنَ الْأَبْيَضِ الْخَيْطِ لَكُمْ يَتَبَيَّنَ حَتَّى وَاشْرَبُوا وَكُلُوا

“Dhe hani e pini deri në mëngjes (deri në imsak) derisa të dallohet peri i bardhë nga peri i zi, pastaj plotësonie agjërimin deri në muzg, (deri në perëndim të diellit).” [1]

Ai që ha dhe pi nga dyshimi në agimin nuk është i detyruar të konpenzojë dhe agjërimi i tij është i saktë, përderisa nuk është konfirmuar se ai hëngri ose piu pas hyrjes së agimit, sepse në esencë është ende natë.

Si një masë paraprake është ligjësuar për besimtarët që të hanë dhe të pinë para se të hyjë koha e paqartë. Ai gjithashtu duhet të veprojë në këtë mënyrë që agjërimi i tij të plotësohet. Ndërsa ai që ha dhe pi nga dyshimi i ngrysjes ka bërë gabim. Ai është i obliguar që ta konpenzojë këtë ditë, sepse në esencë është ende ditë. Myslimanit nuk i lejohet që ta prish agjërimin derisa të sigurohet se dielli ka perënduar ose të paktën që fuqishëm ta ndiej këtë.

Ai që sheh një mysliman duke pirë, duke ngrënë ose duke bërë ndonjë gjë tjetër që e prish agjërimin gjatë ditës në Ramazan është i obliguar që ta qortojë për këtë, pavarësisht nëse ai e bën këtë nga harresa apo me qëllim. Është mëkat të vepruarit një gjë të tillë gjatë agjërit, edhe nëse personi është i arsyetuar. Duhet vepruar në këtë mënyrë, në mënyrë që askush të mos merr guximin dhe të veprojë atë që Allahu e ka ndaluar gjatë agjërit dhe të pretendojë që ajo ndodhi si shkak i harresës. Ai që vërtet e vepron këtë për shkak të harresës nuk është i detyruar që ta konpenzojë këtë ditë. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Kushdo që harron ndërsa ai është agjërueshëm dhe ha ose pi, duhet ta vazhdojë agjërimin e tij. Nuk është askush tjetër përveç Allahut Ai i Cili i ka dhënë për të ngrënë dhe për të pirë.” [2]

Ka konsensus në lidhje me vërtetësinë e këtij hadithi.

02 – Gjërat që kanë të njëjtin efekt si ushqimi dhe pija dhe ato janë dy:

01 – Të marrurit gjak. Për shkak se personi merr një furnizim me gjak të pastër, ai duhet ta konpenzojë këtë ditë. Ndërsa nëse ai furnizohet me një substancë shtesë gjithashtu e ka prishur agjërimin dhe kjo është gjëja shtesë që e prishë agjërimin.

02 – Injeksioni ushqyes. Një injeksion i tillë e prish agjërimin në qoftëse mirret me qëllim. Injeksionet e zakonshme nuk e prishin agjërimin.

03 – Gjaku menstrual dhe gjaku i Lehonisë/Nifasit.

Gruaja me ciklin mujor dhe lehoni duhet të përmbahet nga agjërimi gjatë kësaj kohe. Nuk është i lejueshëm apo i vlefshëm namazi apo agjërimi fjetë kësaj kohe. Ato janë të obliguara që të konpenzojnë agjërimin por jo edhe namazet e asaj kohe. Është konfirmuar se Aishja radijAllahu ‘anha u pyet përse gruaja me menstruacione duhet të konpenzojë agjërimin ndryshe nga namazi. Kësaj pyetje Aishja jupërgjigjë kështu: **“Ne na vinin ciklet tona mujore në kohën e të dërguarit të Allahut sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem. Ne urdhëroheshim që të konpenzojmë agjërimin ndryshe nga namazet.” [3]**

Ka konsensus në lidhje me vërtetësinë e këtij hadithit.

Nëse gruaja ndien dhimbje menstruale para perëndimit të diellit pa parë gjak menstrual derisa dielli nuk ka perënduar, agjërimi i saj është i sakte. Gjaku i menstruacioneve e prish agjërimin e jo vetëm dhimbjet.

04 – Vjella me qëllim.

Ai që vjellë qëllimisht e prishë agjërimin. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ai që vjell nuk është i obliguar që ta kompenzojë këtë ditë. Ai që vjellë qëllimisht është i obliguar që ta kompenzojë këtë ditë.” [4]

Lus Allahun me Emrat e Tij të bukur që Ai të na udhëzojë ne dhe ju dhe të gjithë myslimanët në atë që e kënaqë Atë, të na bëjë të qendrueshëm në të vërtetën, të ndihmoj fenë e Tij, të lartësoj fjalën e Tij, të përmirësojë gjendjen e të gjithë myslimanëve, tu jep atyre sundimtarët më të mirë dhe ti udhëzojë ata drejt asaj që e kënaq Atë, dhe në atë që është më e mira për robërit dhe vendet e tyre.

Unë i kërkoj Atij që t’i ndihmoj ata me çdo të mirë, të përmirësojë marrëdhëniet mes tyre, ti bëj ata udhëzues të devotshëm që udhëzojnë dhe përmirësojnë gjendjen e të tjerëve, ti bëj ata që të gjykojnë me ligjin e Allahut dhe ti mbrojnë nga puna e shejtanit dhe nga devijimet e sprovave. Ai mund ta bëjë këtë dhe Ai është i aftë të veprojë çdo gjë. Gjithashtu lus Allahun që ti bëjë të gjithë myslimanët e botës që ta kuptojnë fenë, të kapen për të, të bashkëpunojnë në mirësi dhe në devotshmëri dhe të na ndihmoj ne dhe ju në çdo gjë që e kënaq Atë. Allahu e nderoftë, i dërgoftë paqe dhe e bekoftë robin e Tij dhe të Dërguarin e Tij dhe profetin tonë Muhammed, familjen e tij, shokët e tij dhe pasuesit e tij të rëndomtë.

[1] - 2:187

[2] - Buhari (1933) dhe Muslimi (1155).

[3] - Buhari (321) dhe Muslimi (335).

[4] - Ebu Davudi (2380), Tirmidhi (720), Ibn Maxheh (1676) dhe Ahmedi (10468). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih-ul-Xhemi”** (6243).

10. Faktorë tjerë që e prishin agjërimin.

O myslimanë! Mëso gjërat vijuese të cilat e prishin agjërimin:

05 – Hixhamja. [1]

Gjaku që e prish agjërimin është gjaku që del gjatë bërjës hixhame. Profeti sal-Allahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Ai që bën hixhame dhe atij të cilit i bëhet hixhamja e kanë prishur agjërimin.” [2]

Analogji të njëjtë marrin të gjitha që kanë të njëjtin efekt në të cilin një person qëllimisht nxjerr gjakun në mënyrë që ai të ndikohet nga dobësia. Ashtu si hixhamja edhe ajo gjithashtu e prish agjërimin. Nga njëra anë, Sheriati Islam nuk bën dallimin në mes të dy gjërave të barabarta. Nga ana tjetër, ai gjithashtu nuk bën bashkimin mes dy gjërave të kundërta.

Nëse një person humb shumë gjak pa qëllim, sikurse përmes rrjedhjes së gjakut nga hunda, nga plaga e shkaktuar me thikë në lidhje me prerjen e mishit apo të shkelurit mbi xhama, agjërimi nuk prishet. Në këtë rast, nuk ka rëndësi nëse personi humbë shumë gjak. E njëjta gjë vlenë edhe në qoftë se humbet pak gjak gjatë kryerjes së analizave të gjakut. Kjo gjithashtu nuk e prish agjërimin pasi që kjo nuk ndikon në agjërimin.

06 – Marrëdhënia seksuale me depërtimin e penisit në vaginë.

Nëse burri ka marrëdhënie seksuale me gruan e tij gjatë ditës në Ramazan që të dy obliguohen të bëjnë shpagim. Shpagimi është që të lirohet një rob besimtar. Nëse ata nuk mund ta bëjnë këtë, atëherë obligohen që të agjërojnë dy muaj rrjesht, nëse gruaja bëri marrëdhënie me vetë dëshirë. Nëse ata nuk munen ta bëjnë këtë, atëherë obligohen që t’u japin ushqim 60 njerëzve të varfër. Çdo njëri është i detyruar të japë 30 Sa, rreth 90 kg, nga ushqimi bazë i atij vendi, 60 njerëzve të varfër. Çdo person i varfër duhet të marrë nga një Sa, rreth 3 kg, ku burri e jep gjysmën dhe gruaja gjysmën. Kështu është praktika kur ata nuk janë në gjendje për të liruar një rob ose të agjërojnë për dy muaj rresht. Përveç kësaj, ata janë të obliguar që të kompenzojnë ditën në të cilën kishin marrëdhënie. Ata gjithashtu duhet të pendohen tek Allahu, duhet të ndiejnë keqardhje, të braktisin veprimet e ngjashme dhe t’i kërkojnë falje Allahut. Marrëdhënia seksuale gjatë ditës në Ramazan është një mëkat i rëndë. Çdonjëri që është i obliguar të agjërojë nuk duhet të bie në këtë veprim.

Por nëse personi është në udhëtim ose i sëmurë sa që nuk mund të agjërojë, ai nuk është i obliguar të bëjë shpagim. Ky nuk ka bërë asgjë gabim. Ai duhet vetëm të kompenzojë ditën në të cilën kishte marrëdhënie. Sepse është e lejueshme për të sëmuarin dhe udhëtarin që të ketë marrëdhënie seksuale dhe të bëjë gjëra të tjera, kur ata nuk janë agjërueshëm. Allahu ‘Azze ue Xhel ka thënë:

أَخْرَ أَيَّامٌ مِّنْ فَعْدَةٍ سَفَرٍ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا كَانَ مِّنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [3]

Gruaja dhe burri kanë të njëjtin gjykim në këtë rast. Nëse agjërimi i saj është i obliguar ajo është e obliguar që të bëjë shpagimin dhe ta konpenzojë atë ditë. Ndërsa nëse ajo është duke udhëtuar apo e sëmuarë në mënyrë që agjërimi e mundon atë, ajo nuk duhet të bëjë shpagimin.

07 – Ejakulimi me epsh.

Ejakulimi me epsh e prish agjërimin. Nuk ka rëndësi nëse personit i vie ejakulimi për shkak të puthjeve, lojës me gruan, shikimeve të përsëritura apo ndonjë gjë tjetër që nxitë epshin sikurse masturbim dhe gjëra të tjera.

VËNI RE!

Më tutje vijojnë disa shembuj të gjërave që nuk e prishin agjërimin:

01 – Kuhl / Syrmeja e syve.

Sipas mendimit të saktë të dijetarëve, Kuhl i nuk e prish agjërimin e gruas apo burrit. Megjithatë, është më mirë për agjëruesin që ta përdorë Kuhl-in gjatë natës. Gjykim të njëjtë kanë të gjitha produktet e tjera të bukurosisë të tilla sikurse sapuni, vajrat dhe gjëra të tjera që përdoren për lëkurën. Shembuj të tillë janë kana, makiazhi dhe të ngjashme. Është në rregull për agjëruesën t'i përdor të gjitha këto. Megjithatë, makiazhi nuk duhet të përdoret në qoftë se ajo dëmton fytyrën.

02 – Pastë dhëmbësh.

Agjërimi nuk prishet nga pastrimi me pastë dhëmbësh. Kjo është si Sivaku. Personi duhet të sigurohet që të mos të përtypë diçka nga pasta. Por nëse rastësisht përbën diçka nga pasta ai nuk është i detyruar që ta kompenzojë këtë ditë.

03 – Pikat e syve dhe të veshëve.

Pikat e syve dhe veshëve nuk e prishin agjërimin sipas mendimit më të saktë të dijetarëve. Nëse personi ndien shijen e saj në fyt, atëherë është më e sigurt për ta konpenzuar këtë ditë. Megjithatë, nuk është e detyrueshme për shkak se sytë dhe veshët nuk janë kanale që furnizojnë me ushqim dhe pije.

Sa i përket pikave të hundës, ato nuk janë të lejuara për shkak se ato kanë kanale që furnizojnë me ushqim dhe pije. Prandaj, profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Kushtoi rëndësi futjes se ujit në hundë nëse nuk je agjërueshëm.” [4]

Bazuar në këtë hadith obligohet ai që merrë pika të hundës që ta kompenzojë atë ditë. E njëjta gjë vlenë edhe për atë që bën gjithçka që ka të njëjtin efekt në qoftë se ai e ndien shijen e saj në fyt.

04 – Ejakulimi në gjumë dhe shkuarja e mendjes kah seksi.

Ejakulimi në gjumë dhe shkuarja e mendjes kah seksi nuk e prish agjërimin, edhe nëse me këtë ndodhë dalja e spermës. Nëse personi sheh gjurmë të spermës duhet të pastrohet. Nëse ka dalje të spermës pas namazit të sabahut dhe e shtyen pastrimin der sa të arrij namazi i drekës ska të keqe në këtë. E njëjta gjë vlenë nëse ai do të ketë marrëdhënie seksuale me gruan e tij gjatë natës dhe pastrohet pas hyrjes së agimit. Kjo është në rregull. Është konfirmuar se profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem ka pasur marrëdhënie seksuale gjatë natës, u zgjua në mëngjes, u pastrua dhe vazhdoi agjërimin. E njëjta gjë vlenë edhe për gratë me ciklin mujor dhe me lehonitë. Nëse atyre u përfundon cikli mujor/lehonia gjatë natës dhe pastrohen pas hyrjes së agimit nuk ka të keqe në këtë dhe agjërimi i tyre është i saktë. Megjithatë, nuk është e lejueshme për këto gra, ose për atë që ka patur ejakulim, ta shtyej pastrimin apo namazin deri në lindjen e diellit. Të gjithë janë të detyruar të pastrohen para lindjes së diellit në mënyrë që ato të mund t’a falin namazin në kohë.

05 – Paraloja me gruan.

Është e lejueshme për burrin që është agjërueshëm që të ketë paralojë me gruan e tij, ta puthë atë përderisa nuk kanë marrëdhënie. Profeti sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem e kishte zakon të puthte gratë e tij dhe kishte paralojë me to kur ishte agjërueshëm. Ndërsa nëse personi ka frikë që të bie në atë që Allahu e ka ndaluar, atë që kemi përmendur më lartë, atëherë bëhet e ndaluar për të. Nëse ai joshet shpejt, atëherë ky veprim është i urrejtur në lidhje me të. Nëse përveç kësaj arrin ejakulim, ai duhet të vazhdojë agjërimin dhe pos kësaj duhet ta konpemojë këtë ditë. Sipas shumicës së dijetarëve ai nuk është i obliguar që të bëjë shpëtim për këtë.

Lidhur me medhiun, ai nuk e prish agjërimin, sipas mendimit më të saktë të dijetarëve. Agjërimi është në parim i saktë, dhe se është e vështirë për t’i shpëtuar medhiut.

06 – Gëlltitja e pështymës.

Pështyma nuk ndikon në agjërimin. Është në rregull për të gëlltitur pështymën, sikurse edhe për ta nxjerr atë jashtë.

Lidhur me këlbazën që vie nga gjoksi apo hunda, është obligim për burrin dhe gruan që ta nxjerr jashtë atë dhe të mos e gëlltis.

O myslimanë! Agjërimi është një vepër e mirë shumë madhështore. Shpërblimi i tij është i madh dhe veçanërisht agjërimi i Ramazanit. Madhërone atë, Allahu ju mëshiroftë, me nijet të sinqert dhe që t'i ipni rëndësi agjërimit, namazit të natës, garimit në vepra të mira dhe nxitimit në pendim të sinqertë për të gjitha mëkatet dhe të këqijat. Qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem ua kanë ndaluar. Qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem ua kanë ndaluar. Bindjuni Atij vazhdimisht në Ramazanit dhe jashtë tij. Këshilloni njëri-tjetrin që të urdhëroni në punë të mira dhe që të ndaloni nga veprat e këqija dhe thërritni në çdo gjë të mirë në mënyrë që ju të fitoni Xhenetin, lumturinë, nderimin dhe shpëtimin në të dy jetët.

Lusim Allahun që të na mbrojë ne dhe ju nga ajo që shkakton zemërimin e Tij, ta pranojë agjërimin tonë dhe namazin e natës, të përmirësojë sundimtarët myslimanë dhe të mbështesë fenë e Tij nëpërmjet tyre dhe të shkatërrojë armiqtë e Tij nëpërmjet tyre dhe t'i bëjë të gjithë që ta kuptojnë fenë dhe të jenë të qëndrueshëm dhe të gjykojnë dhe të gjykohen sipas tij në të gjitha çështjet. Ai është në gjendje të bëjë gjithçka.

Allahu e nderoftë, i dërgoftë salate dhe selame robit të Tij dhe të Dërguarit të Tij dhe profetin tonë Muhammed, familjen e tij, shokët e tij dhe ata që e pasojnë rrugën e tij deri në Ditën e Gjykimit.

[1] - Hixhame (**arabisht**) derivon nga fjala arabe **“haxhm”** që do të thotë **“të thithësh”**, kurse anglisht **“cupping therapy”** është procesi i vënies i disa kupave në pjesë të caktuara të trupit, duke i hequr ajrin nga brenda kupave për të krijuar një vakum. Gjithashtu definohet edhe si rregullimi i kapacitetit të gjakut në organizëm me anë të heqjes së qelizave të vdekura të gjakut dhe heqjes së gjakut të mpiksur në vena e kapilar. Hixhamja është një nga mjekimet më të mira që sillet si urdhër hyjnor për shërimin e sigurt të një numri të madh sëmundjesh, nga Profeti ynë i lavdëruar Muhamedi?.

[2] - Ebu Davudi (2367), Tirmidhi (774), Ibn Maxheh (1679) dhe Ahmedi (15866). Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (931).

[3] - 2:185

[4] - Ebu Davudi (2366), Tirmidhi (788), Nesai (78), Ibn Maxheh (407) dhe Ahmedî (16430). Autentik sipas Imam Albanit në **“Irua-ul-Ghalil”** (930).

11. Dispozitat mbi kompenzimin e ditëve të humbura.

O mysliman! Mëso disa gjykime që janë të lidhura me kompenzimin për atë që ka ngrënë në Ramazan.

Çdo njëri që është i obliguar që të kompenzojë ditët e humbura të Ramazanit është i detyruar që ta bëjë këtë para Ramazanit të ardhshëm. Nëse personi nuk agjëron dy, tre ose më shumë ditë, ai duhet ti kompenzojë këto ditë. Megjithatë, nuk është e nevojshme për ti agjëruar ato rresht. Megjithatë, është më mirë për ti agjëruar rresht. Nëse nuk e bënë këtë ska të keqe. I lejohet t'i shtyej këto ditë deri në muajin Shaban. Nëse hyn Ramazani tjetër para se ai t'i ketë kompenzuar ditët e humbura ai mëkaton në qoftëse nuk ka arsyezim.

Pos kësaj ai duhet ti kompenzojë ditët e humbura dhe të ushqejë një person të varfër për çdo ditë. Disa nga sahabët e profetit sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem kanë dhënë fetva të tillë. Sasia e ushqimit duhet të korrespondojnë me një gjysmë Sa rreth 1 ½ kg, nga gjërat ushqimore të vendit që duhet ti ipen njerëzve të varfër në qoftë se do të jetë edhe vetëm një person i varfër.

Nëse personi arsyë për shtyerjen e ditëve për shkak të sëmundjes apo udhëtimit, ai e ka detyrë vetëm që ti kompenzojë ditët e humbura. Ai nuk është i obliguar që të japë ushqim duke u bazuar në fjalët e përgjithshme e Allahut Subhanehu ue Te'Ala.

أَخَّرَ أَيَّامٍ مِّنْ فَعِدَّةٍ فَرَسَ عَلَىٰ أَوْ مَرِيضًا مِنْكُمْ كَانَ فَمَنْ

“Ndërsa ai që është i sëmurë ose gjendet në udhëtim e sipër (le të agjërojë aq ditë sa nuk i ka agjëruar).” [1]

VËNI RE!

Nëse myslimani e prishë agjërimin gjatë Ramazanit për shkak të sëmundjes dhe vdes si shkak i sëmundjes së tij, ai nuk ka obligim asgjë, sepse ai është i arsyetuar dhe i paaftë për t'i kompenzuar ditët e humbura.

E njëjta gjë vlenë edhe për udhëtarin i cili vdes gjatë udhëtimit ose menjëherë pasi të ketë arritur cakun. Në këtë rast, nuk është e detyrueshme për ti

konpenzuar ditët e humbura apo për t'u dhënë ushqim të varfërve. Sepse edhe ky person është i arsyetuar në bazë të Sheriatit.

Për atë që shërohet, apo atë që kthehet nga udhëtimi dhe është i pakujdesshëm me agjërimin e ditëve të humbura derisa të vdes, është obligim për kujdestarin e tij në mesin e të afërmeve që t'i kompenzojë ditët e humbura në vend të tij. Profeti sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem ka thënë:

“Nëse një person vdes dhe është i detyruar të agjërojë, le të agjërojë kujdestari i tij për të.” [2]

Imam Ahmedi (RahimehUllah) transmetoi me zinxhir autentik të transmetimit nga Ibn Abasi radijAllahu anhu se një grua e pyeti të dërguarin e Allahut sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem nëse ajo duhet ti agjërojë ditët e agjërimin të Ramazanit për nënën e saj e cila kishte vdekur? Profeti sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem i tha:

“A do të kishe paguar borxhin e nënës sate nëse ajo kishte borxh? Borxhi i Allahut ka më shumë të drejtë për tu paguar.” [3]

Ky hadith, dhe gjithashtu hadithi i mëparshëm, dhe hadithe me kuptime të ngjashëm dëshmojnë se duhet agjëruar për të vdekurin pavarësisht nëse agjërimi është një betim, ditë e Ramazanit ose shpagim. Ky është mendimi më i saktë i dijetarëve.

Nëse nuk mund të agjërojnë për të vdekurin duhet tu ipet ushqim të varfërve nga trashëgimia e të vdekurit. Për çdo ditë të humbur duhet dhënë një gjysmë Sa rreth 1 ½ kg, një personi të varfër.

E njëjta gjë vlenë edhe për të moshuarin dhe atë me sëmundje kronikë. E njëjta gjë vlenë edhe për gratë me ciklin mujor dhe me lehoni në qoftëse ato janë të pakujdesshme në konpenzimin e ditëve të humbura derisa të vdesin. Në qoftë se askush nuk mund të agjërojë për to duhet t'i ipet ushqim një personi të varfër për çdo ditë të humbur. Ata të cilët nuk lënë pas trashëgimi me të cilën paguhet ushqimi nuk janë të obliguar me asgjë. Allahu Azze ue Xhel ka thënë:

وَسَعَهَا إِلَّا نَفْسًا اللَّهُ يُكَلِّفُ لَا

“Allahu nuk e ngarkon askend përtej fuqisë që ka.” [4]

اسْتَطَعْتُمْ مَا اللَّهُ فَاتَّقُوا

“Andaj druajuni Allahut sa të mundeni.” [5]

Lus Allahun me Emrat e Tij të bukur dhe cilësitë e Tij të larta të na udhëzojë ne dhe ju në dituri të dobishme dhe vepra të devotshme, të na mbrojë nga të

këqijat e shpirtrave tanë dhe nga veprat e këqija dhe të na bëjnë të gjithë që të pasojmë rrugën e drejtë. I lutem Atij që të na bëjë të konkurrojnë në veprat e mira dhe të na largojë nga çdo e keqe. E lus Allahun që t'i udhëzojë sundimtarët tanë në gjitha të mirat, ta mbështes fenë e Tij nëpërmjet tyre, të përmirësojë rrethin e tyre, ti ndihmoj ata në çdo mirësi dhe ti mbroj ata nga çdo e keqe. Lus Allahun t'i udhëzojë të gjitha autoritetet në atë që e kënaq Atë, dhe që ajo të jetë gjëja më e mirë për njerëzit dhe shtetet e tyre. E lus Allahun Subhanehu ue Te'Ala që të përmirësojë gjendjen e myslimanëve kudo, t'u jep atyre sundimtarët më të mirë, ti përmirësojë udhëheqësit e tyre dhe tu jep atyre të kuptuarit e fesë dhe stabilitet në fe. Ai dëgjon dhe është afër.

Allahu e nderoftë dhe dërgoftë selame mbi profetin tonë Muhammed, mbi fmailjen e tij, shokët e tij dhe pasuesit e tij të saktë.

[1] - 2:185

[2] - Buhari (1952) dhe Muslim (1147).

[3] - Ahmed (2005) dhe Ebu Davud (3310). Autentik sipas Imam Albanit në **“Sahih Ebi Davud”** (2831). Gjithashtu hadithi gjendet tek Buhari (1953) dhe Muslimi (1148) me një pyetës mashkull si dallim.

[4] - 2:286

[5] - 64:16

12. Vlera e namazit të natës dhe leximit të Kuranit.

Është ligjësuar për të gjithë muslimanët që t'i japin rëndësi të madhe të gjitha formave të adhurimit gjatë këtij muaji fisnik, duke përfshirë namazet nafie, leximit të Kuranit me reflektim dhe mirëkuptim, të thuhet **“Subhan Allah”**, **“el-Hamdulil-Lah”**, **“La ilahe ila Allah”**, **“Allahu Ekber”**, **“Estaghfirullah”**, të lexohen lutje të bazuar në sheriat, të urdhërojmë në të mirë, të ndalojmë nga e keqja, të thërrasim për në fenë e Allahut (Azze ue Xhel), të kujdesemi për të varfrit dhe nevojtarët, ti përkushtohemi prindërve, të nderojmë komshiun, të vizitojmë të sëmuarin dhe të tjera lloje të veprave të mira. Profeti (sal-lAllahu 'alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Muaji i Ramazanit ka ardhur tek ju, një muaj i bekuar. Në të Allahu iu mbulon juve dhe Allahu e zbret mëshirën, i shlyen mëkatet, dhe i pranon

lutjet. Në të Allahu shikon se si ju garoni dhe mburret për ju para engjëjve të Tij. Prandaj tregojani Allahut anët tuaja më të mira. Fatkeqi është ai i cili është i privuar nga mëshira e Allahut.” [1]

Është transmetuar gjithashtu se Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Ai që bën një vepër të mirë në të (ramazan) është si ai që bën një vepër të detyrueshme, jashtë tij (Ramazanit). Ai që bën një vepër të mirë në të është si ai që bën shtatëdhjetë vepra të detyrueshme jashtë tij (Ramazanit).” [2]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë në hadithin autentik:

“Kryerja e umres në Ramazan është e barabartë me një haxh,” ose ai tha: “...një haxh me mua.” [3]

Hadithet dhe transmetimet që tregojnë se është ligjësuar garimi në vepra të mira gjatë këtij muaji fisnik janë të shumta. Disa nga këto vepra është namazi i natës. Ai është i pëlqyer fortë. Allahu (‘Azze ue Xhel) tha për robërit e Tij,

يَسْتَغْفِرُونَ هُمْ يَهْجَعُونَ بِالْأَسْحَارِ مَا اللَّيْلِ مِّنْ قَلِيلًا كَانُوا

“...ata, kanë fjetur pak natën (duke iu lutur Allahut) po dhe në agim kërkonin falje.” [4]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Agjërimi më i mirë pas Ramazanit është në muajin e shenjtë Muharrem Allahut dhe namazi më i mirë pas namazeve obligative është namazi i nataës.” [5]

Transmetuar nga Muslimi në Sahihun e tij.

Namazi i natës është i përket rangut shumë të lartë. Allahu (Xhela ue Ala) tha në lidhje me robërit e Tij:

وَقِيَامًا سَجْدًا لِّرَبِّهِمْ يَبِيتُونَ وَالَّذِينَ

“Dhe ata që e kalojnë natën, duke i bërë sexhde Zotit të tyre, dhe duke ndenjor në këmbë.” [6]

Ai (Subhanehu ue Te‘Ala) tha në lidhje me njerëzit e devotshëm:

يَسْتَغْفِرُونَ هُمْ يَهْجَعُونَ بِالْأَسْحَارِ مَا اللَّيْلِ مِّنْ قَلِيلًا كَانُوا

**“...ata, kanë fjetur pak natën (duke iu lutur Allahut) po dhe në agim
kërkonin falje.” [7]**

Allahu i tha Profeti të Tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem):

ثَقِيلًا قَوْلًا عَلَيْكَ سَنُلْقِي إِنْ تَرْتِيْلًا الْقُرْآنَ وَرَتَّلَ عَلَيْهِ زِدْ أَوْ قَلِيلًا مِنْهُ انْقُصْ أَوْ نِصْفَهُ قَلِيلًا إِلَّا اللَّيْلَ فَمِ الْمَزْمَلِ أَيْهَا يَا

**“O ti i mbështjellur (Muhammed)! Zgjohu (lutju) Allahut natën, pos të
paktën; gjysmën e saj ose edhe më pak nga ajo, ose diçka më shumë se
ajo, dhe lexo Kur’anin me kujdes dhe qartë. Ne, me të vërtetë, do të
dërgojmë ty fjalë të rënda.” [8]**

Allahu (‘Azze ue Xhel) tha:

أَعْيُنِ قُرَّةٍ مَنْ لَهُمْ أَخْفَى مَا نَفْسٌ تَعْلَمُ يَنْفَعُونَفَلَا رَزَقْنَاهُمْ وَمِمَّا وَطَمَعًا خَوْفًا رَبَّهُمْ يَدْعُونَ الْمُضَاجِعَ عَنْ جُنُوبِهِمْ تَتَجَافَى
يَعْمَلُونَ كَانُوا بِمَا جَزَاء

**“I heqin trupat e tyre prej dyshekëve, duke e lutur Zotin e tyre nga frika
dhe nga shpresa dhe nga ajo që Ne ua kemi dhënë (pasuria) atyre, ata
japin. Pra, për ata që kanë vepruar, nuk di askush për atë kënaqësi (të
zemrës e shpirtit) që u është caktuar atyre si shpërblim.” [9]**

Ajetet që tregojnë vlerën e namazit të natës janë të shumta. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) shpesh falej natën dhe të thoshte:

**“O njerëz! Përhapeni selamin, jepni ushqim, mbani lidhjet familjare, dhe
faluni natën kur njerëzit flejnë kështu që ju do të hynë në Xhenet të
qetë.” [10]**

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) si parim falte njëmbëdhjetë rekate dhe
jepte selam pas çdo dy rekateve dhe e përfundonte namazin me namazin e
vitrit një rekat. Ndonjëherë ai e falte vitrin me nëntë, shtatë ose pesë rekate. Ai
(sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) si parim e kishte që të falte njëmbëdhjetë rekate
dhe mund të nodhte që ai të falte trembëdhjetë rakate ku ai e zgjatte leximin,
rukutë dhe sexhdet.

Prej veprave që unë këshilloj veten dhe ju, janë që të lexoni shumë Kuranin
madhështorë dhe që ju ta bëni këtë gjatë tërë kohës. Gjithashtu duhet të
meditoni rreth tij dhe t’i kuptoni domethëniet e tij madhështore që pastrojnë
zemrat dhe paralajmëron kundër pasimit të epshit dhe rrugës së shejtanit.
Allahu (‘Azze ue Xhel) e shpalli Kuranin si udhëzim, qortim, përgëzues,
paralajmërues, mësim, orientim dhe mëshirë për të gjithë robërit. Ai që i
përmbahet atij dhe e pason udhëzimin e tij është fatlumi dhe i shpëtuari. Ai që
ia kthen shpinën është fatkeq dhe përbmysur. Allahu (‘Azze ue Xhel) ka thënë:

أَفْوَمَ هِيَ لِلَّتِي يَهْدِي الْقُرْآنَ هَذَا إِنَّ

“Është e vërtetë se ky Kur'an udhëzon për atë rrugë që është më se e vërteta.” [11]

بَلِّغْ وَمَنْ بِهِ لَانْذِرُكُمُ الْقُرْآنَ هَذَا إِلَيَّ وَأُوْحِيَ

“Mua më është shpallur ky Kur'an që me të t'ju tërheq vërejtjen juve dhe atij që i komunikohet.” [12]

لِّلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةً وَهُدًى الصُّدُورِ فِي لَمَّا وَشِفَاءَ رَبِّكُمْ مِّن مَّوْعِظَةٍ جَاءَتْكُمْ قَدْ النَّاسُ أَيُّهَا يَا

“O ju njerëz! Juve ju erdhi nga Zoti juaj këshilla (Kur'ani) dhe shërimi i asaj që gjendet në kraharorët tuaj (në zemra), edhe udhëzim e mëshirë për besimtarët.” [13]

وَشِفَاءَ هُدًى آمَنُوا لِلَّذِينَ هُوَ قُلْ

“Thuaj: “Ai është për besimtarët udhëzues e shërues.” [14]

Në hadith autentik, Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Unë do t'u lë juve dy gjë me peshë. E para është libri i Allahut. Në të gjendet udhëzimi dhe drita. Kapni për librin e Allahut dhe përmbajuni atij.”

Pastaj ai tha:

“Dhe familjen time. Unë ju kujtoj juve Allahun në lidhje me familjen time.”

Në hadith autentik, Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) tha:

“Unë po ua lë dy gjëra, nëse u përmbaeni nuk do të humbni kurrë E para është Libri i Allahut i Dërguari. Në të është udhëzimi i drejtë dhe drita. Dhe Sunnetin tim.”

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) nxiti dhe inkurajoi për në librin e Allahut. Ai (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) tha gjatë haxhit tij të lamtumirës:

“Unë do t'u lë diçka juve. Ju nuk do të devijoni përderi sa ju i përmbaheni asaj; Librin e Allahut dhe Sunnetin tim.” [16]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) tha:

“Më i miri prej jush është ai që e mësonë Kuranin dhe ia mësonë atë të tjerëve.” [17]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) i tha shokëve të tij:

“Kush prej jush dëshiron që të shkojë në Bathan ose el-Akik dhe ti sjell deve (të gjinis femërore) me gunga të mëdha pa mëkatuar ose pa i shkëputur lidhjet familjare?” Ata thanë: **“Ne duam të gjithë, o i dërguari i Allahut.”** Atëherë ai iu tha: **“Që një nga ju të shkoj në xhami dhe t’ua mësojë të tjerëve apo të lexoj dy ajete nga libri i Allahut është më mirë për të se sa t’i ipen dy deve (të gjinisë femërore), tri ajete janë më të vlefshme se tri [deve] dhe katër ajete janë më të vlefshme se katër [deve] dhe se sa devetë e mbetura.”** [18]

Të gjitha këto hadithe janë autentike nga profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem). Ka shumë ajete fisnike Kuranore dhe hadithe që flasin në lidhje me vlerën e Kuranit dhe që nxisin në leximin e tij, të mësuarit e tij dhe që ai tu mësohet të tjerëve. Qëllimi i leximit është për të kuptuar Kuranin dhe ajetet e tij. Pastaj duhet tvepruar sipas tyre. Allahu (‘Azze ue Xhel) ka thënë:

أَفْأَلَهَا قُلُوبٌ عَلَىٰ أَمْ الْقُرْآنَ يَتَذَكَّرُونَ أَفَلَا

“A nuk e studiojnë me vëmendje Kuranin? Por jo, ato janë zemra që kanë drynat e vet!” [19]

الْأَلْبَابِ أُولَٰئِكَ لِيَتَذَكَّرَ آيَاتِهِ لِيَتَذَكَّرُوا مُبَارَكٌ إِلَيْكَ أَنْزَلْنَاهُ كِتَابَ

“(Ky është) Libër i begatshëm, Ne ta shpallëm ty këtë, që t’i studiojnë argumentet e tij dhe që të marrin mësim prej tij ata që kanë mend.” [20]

Merrni iniciativën, Allahu ju mëshiroftë, dhe lexoni librin e Zotit tuaj. Meditoni mbi kuptimin e tij. Le të jenë kohët dhe mexhliet e përbëra prej tij. Kurani fisnik është litari i fortë i Allahut dhe rruga e drejtë; ai që kapet për të do të shkojë tek Allahu dhe Xheneti i Tij. Ai që ia kthen shpinën atij do të jetë fatkeqë në të dy jetët.

Allahu ju mëshiroftë, qëndroni larg nga çdo gjë që tërheq dhe ju preokupon nga libri i Allahut sikurse gazetatat, revistat dhe libra të tilla që sjellin më shumë dëm sesa dobi. Nëse duhet lexuar ato patjetër, atëherë le të jetë në kohë të caktuara. Përveç kësaj, vetëm përmbytja e nevojshme duhet të lexohet. Duhet vendosur kohë të posaçshme për leximin dhe dëgjimin e Kuranit. Një person duhet të dëgjojë fjalën e Zotit të tij dhe nëpërmjet tij të kurojë sëmundjen e zemrës së tij të dhe ta përdor atë për t’iu bindur Krijuesit të tij, Zotit dhe Mbretit i Cili sjell dëm dhe dobi, jepë dhe merrë. Nuk ka të adhuruar me të drejtë askush përpos Tij, dhe nuk ka zot pos Tij.

Është e detyrueshme për tu shmangur nga mexhliet e përbëra nga gjëra të kota, këngë, transmetime të radios të dëmshme, thashetheme dhe fyerjet e nderit të njerëzve. Ajo që është më e keqe dhe më e dëmshme janë kinemat dhe

filmat që përbëhet nga lakuriqësia. Ato i sëmurin zemrat dhe largojnë nga përkujtimi i Allahut dhe leximi i Kuranit. Ato shkaktojnë që krakateret të prishen dhe që karakteret e lavdërueshme të braktisen. Betohem në Allahun se ato janë argëtimet më të dëmshme dhe më të shëmtuara që japin rezultatet më të neveritshme. Shmanguni prej tyre, Allahu ju mëshiroftë, njerëzit të cilët zënë veten e tyre me to dhe kënaqen me veprimet e tyre të shëmtuara. Ata që i thërrasin njerëzit në to marrin mëkatet e tyre dhe mëkatet e njerëzve të cilët devijojnë nëpërmjet tyre. E njëjta gjë vlenë për çdo njërin i cili thërret në të kotën dhe që e vërteta të injorohet. Ai merr mëkatin e tij dhe mëkatet e atyre që e pasojnë atë në të. Kjo është transmetuar në të vërtetë nga profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem).

Ne e lusim e Allahun që të na udhëzojë ne dhe të gjithë muslimanët në rrugën e drejtë. Ai dëgjon dhe është afër. Selamet dhe salavatet e Allahut qofshin mbi profetin tonë Muhammedin, familjen e tij dhe shokët e tij.

[1] - Tabarani në **“Musnad-ush-Shemijjin”** (2238). I shpikur sipas Albanit në **“Dha’if-ut-Targhib uet-Terhib”** (592).

[2] - Ibn Khuzejmeh (1881) dhe Bejhaki në **“Fadha’il-ul-Aukat”** (1/146). Munker (hadith i dobët i cili e kundërshton një hadith autentik) sipas Albannit në **“es-Silsilah edh-Dha’ifah”** (871).

[3] - Bukhari (1782) dhe Muslimi (1256).

[4] - 51:17-18

[5] - Muslimi (1163).

[6] - 25:64

[7] - 51:17-18

[8] - 73:1-5

[9] - 32:16-17

[10] - Tirmidhi (2485), Ibn Maxheh (3251) dhe Ahmedi (23835). Autentik sipas Albanit në **“Sahih-ul-Xhami”** (7865).

[11] - 17:9

[12] - 6:19

[13] - 10:57

[14] - 41:44

[15] - Muslimi (2408).

[16] - Muslimi (1218) pa fjalët “**...dhe Sunnetin tim**”. Hadith i transmetohet i plotë nga Hakimi (318) dhe Bejhaki (20123). Autentik sipas Albanit në “**Sahih-ut-Targhib uet-Tarhib**” (37).

[17] - Bukhari (5027).

[18] - Muslimi (803).

[19] - 47:24

[20] - 38:29

13. Itikafi.

Itikafi është Sunnet për burrat dhe gratë. Është saktësuar se profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) e kishte zakon të bënte itikaf në Ramazan. Mënyra e fundit të cilën ai e praktikoi ishte se ai bëri itikaf dhjetë ditët e fundit. Disa prej grave të profetit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) gjithashtu bënë itikaf me të. Ato vazhduan me këtë edhe pas vdekjes së tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem).

Itikafi bëhet më së miri në Ramazan. Ai mund të mëhet në të gjitha xhamitë në të cilat falet namazi me xhemat, Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) ka thënë:

الْمَسَاجِدِ فِي عَافُونَ وَأَنْتُمْ تُبَاشِرُوهُمْ وَلَا

“E kur jeni të izoluar (në i’tikafë) në xhami, mos t’u afroheni atyre (për marrëdhënie intime).” [1]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) bëri itikaf dhjetë ditët e fundit të Ramazanit. Njëherë ai e braktisi këtë për ta bërë atë në muajin Sheual.

Qëllimi i itikafit është për t’u përkushtuar tërësisht me adhurim dhe për tu vetmuar me Allahun. Ky vetmim Sheriatik. Disa e definuan itikafin si **“të shkëputen të gjitha lidhjet me të gjitha krijesat dhe duke qenë nën detyrë të Krijesit.”** Do të thotë shkëputja e gjitha lidhjeve që të largojnë dhe shkëpusin nga adhurimet ndaj Allahut.

Itikafi duhet të bëhet në xhamitë në të cilat falet namazi me xhemat. Nëse namazi i xhumasë nuk falet në një xhami është më mirë për të bërë itikafin në një xhami ku falet xhumaja.

Nuk ka kohë të caktuar për itikaf, sipas mendimit më të saktë të dijetarëve.

Nuk është kusht për të agjëruar gjatë itikafit **(që bëhet jashtë Ramazanit)**. Megjithatë, është më mirë të agjërohet. Është Sunnet të shkosh në vendin e itikafit duke bërë nijet të fillosh itikafin dhe të dalësh prej prej tij kur koha e caktuar ka kaluar. Ai mund ta ndërpresë itikafin nëse është e nevojshme. Megjithatë, itikafi është Sunnet. Nuk është i detyrueshëm për të filluar itikafin përderisa ai nuk është ndërlidhur me ndonjë zotim **(je zotuar se do të bësh itikaf)**.

Është e pëlqyer për të bërë itikaf dhjetë ditët e fundit të Ramazanit, sepse kështu veproi profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem). Është e pëlqyer për atë që hyn në itikafi për të shkuar në vendin e tij të itikafit pas namazit të sabahut më 21 Ramazan dhe të delë nga aty, kur dhjetë ditët të jenë plotësuar. Kështu veproi profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem).

Pra nuk ka të keqe nëse itikafi ndërpritet nëse nuk është bërë zotim. Nëse është e mundur është më së miri që personi të ketë një vend të veçantë në xhami ku ai gjenë qetësi.

Personi në itikafi është i detyruar që të rri në vendin e tij të itikafit dhe të përkushtohet me kujtimin dhe adhurimin e Allahut. Ai duhet të largohet nga vendi vetëm kur është e nevojshme, sikurse kryerja e nevojave fiziologjike. Ai gjithashtu mund të lerë vendin për të dalur jashtë për të ngrënë në qoftë se nuk ka dikë që mund ti sjell për të ngrënë. Ashtu siç veproi profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem), është e lejuar për të dalë nëse është e nevojshme.

Nuk është e lejuar për burrin që të ketë marrëdhënie seksuale me gruan e tij kur ajo është në itikaf. Nuk është e lejuar as për burrin që është në itikafi që të ketë marrëdhënie me gruan e tij. Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) ka thënë:

الْمَسَاجِدِ فِي عَاكِفُونَ وَأَنْتُمْ تُبَاشِرُوهُنَّ وَلَا

“E kur jeni të izoluar (në i’tikafë) në xhami, mos t’u afroheni atyre (për marrëdhënie intime).” [2]

Është më së miri që të mos flet shumë me njerëzit. Në vend të kësaj, ai duhet të përkushtohet në adhurim ndaj Allahut. Megjithatë, s’ka të keqe në qoftë se ai vizitohet nga vëllezërit e tij, ose në qoftë se gruaja vizitohet nga maharimët apo motrat e saj dhe ata fillojnë të flasin mes veti. Gratë e profetit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) e vizitonin atë dhe ai fliste me to. Pastaj ato shkuan në shtëpi. Kjo dëshmon se kjo lejohet.

Lejohet për personin në itikaf dhe për të tjerët që të flejnë dhe që të hanë në xhami. Ka hadithe dhe transmetime lidhur me këtë, e mes tyre është gjendja e Ehl-us-Saffahs. Megjithatë, duhet theksuar se pastërtia e xhamisë duhet të mbahet dhe se të gjitha grimcat e ushqimit dhe gjëra të tjera që ndotin xhaminë duhet të shmangen. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Shpërblimet e umetit tim do të më paraqiten mua duke përfshirë edhe gjërat e ndotura që burri i largon nga xhamia.” [3]

Transmetuar nga Ebu Davudi dhe Tirmidhi dhe ky hadith është autentik sipas Ibn Khuzejmes.

Aisha (radijAllahu ‘anha) ka thënë:

“Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka urdhëruar që të ndërtohen xhamitë në pjesë të qyteteve dhe që ato të pastrohen dhe të pafurmosen.” [4]

Transmetuar nga të pesë librat përveç Nesaiut. Zinxhiri i hadithit është i mirë.

O muslimanë! Agjërimi është një vepër shumë e mirë. Shpërblimi i tij është i madh dhe sidomos agjërimi i Ramazanit. Nderojëni atë, Allahu ju mëshiroftë, me nijet të sinqertë dhe kushtoni një rëndësie të madhe agjëritit, namazit të natës, garimit në vepra të mira dhe nxitimit në pendim të sinqertë për të gjitha mëkatet dhe prapësitë. Qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ua ka ndaluar. Qëndroni larg nga gjithçka që Allahu dhe i dërguari i Tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ua ka ndaluar juve. Binduni Atij vazhdimisht në Ramazan dhe ndryshe. Këshilloni njëri-tjetrin për të urdhëruar në mirësi dhe të ndaloheni nga e keqja, dhe të thërrisni në çdo gjë të mirë në mënyrë që ju të fitoni Xhenetin, lumturi, nderin dhe shpëtimin në të dy jetët.

E lusim Allahun të na mbrojë ne dhe ju dhe nga ajo shkakton zemërimin e Tij, të pranojë agjërimin tonë dhe namazin e natës, ti përmirësojë pushtetarët muslimanë dhe të ndihmojë fenë e Tij me anë të tyre dhe ti shkatërrojë armiqtë e Tij me anë të tyre dhe ti u bëjë juve të gjithëve që ta kuptoni fenë dhe të përqëndrohemi stabil në të dhe të gjykoni dhe të gjykoheni me të në të gjitha çështjet. Ai është padyshim i aftë për çdo gjë.

Selamet dhe salavatet e Allahut qofshin mbi robin e Tij dhe të dërguarin e Tij, dhe profetin tonë Muhammedin, mbi familjen e tij, shokët dhe ata që ndjekin rrugën e tij deri në Ditën e Gjykimit.

[2] - 2:187

[3] - Ebu Davdui (461) dhe Tirmidhi (2916). I dobët sipas Albani në **“Dha’if-ul-Xhami”** (2700).

[4] - Ebu Davudi (455), Tirmidhi (594), Ibn Maxheh (758) dhe Ahmedi (26429). Autentik sipas Albanit në **“Sahih-ul-Xhami”** (436).

14. Nata e kadrit.

Nata e kadrit është nata më e mirë. Gjatë kësaj nate Allahu e zbriti Kuranin. Ai (Subhanehu ue Te‘Ala) na tregoi se ajo është më e mirë se një mijë muaj dhe e bekuar sepse në të vendoset çdo punë e urtë. Tha Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) në fillim të sures **“e-Duhan”** thotë:

مُرْسِلِينَ كُنَّا إِنَّا عِنْدَنَا مَنْ أَمْرًا حَكِيمٍ كُلُّ يَفْرُقُ فِيهَا مُنْذِرِينَ كُنَّا إِنَّا مُبَارَكَةٌ لَيْلَةٍ فِي أَنْزَلْنَاهُ إِنَّا الْمُبِينِ وَالْكِتَابِ حَمِ
الْعَلِيمِ السَّمِيعِ هُوَ إِنَّهُ رَبُّكَ مَنْ رَحْمَةً

“Ha, Mim. Pasha librin sqarues (të së drejtës nga e kota)! Ne e zbritëm atë në një natë të bekuar (në natën e begatshme të Kadrit). Ne dëshiruam t’u tërheqim vërejtjen, e njerëzit të jenë të gatshëm. Në atë (natë) vendoset çdo punë e urtë. Urdhër i përcaktuar nga Vetë Ne. S’ka dyshim se Ne dërguam të dërguar. (E zbritëm) Nga Mëshira e Zotit tënd; Ai është dëgjuesi, i dijshti.” [1]

Allahu Subhanehu ue Te‘Ala tha:

مَنْ رَبَّهُمْ بِإِذْنِ فِيهَا وَالرُّوحُ الْمَلَكَةُ شَهْرَتَنَزَّلَ أَلْفَ مَنْ خَيْرِ الْقَدْرِ الْقَدْرُ لَيْلَةٍ مَا أَدْرَاكَ الْقَدْرَ وَمَا لَيْلَةٍ فِي أَنْزَلْنَاهُ إِنَّا
الْفَجْرِ مَطْلَعِ حَتَّى هِيَ أَمْرٌ سَلَامٌ كُلِّ

“Ne e zbritëm atë (Kuranin) në Natën e Kadrit. E ç’të bëri ty të dish se ç’është Nata e Kadrit? Nata e Kadrit është më e rëndësishme se një mijë muaj! Me lejen e Zotit të tyre në (atë natë) të zbresin engjëjt dhe shpirti (Xhibrili) për secilën çështje. Ajo (që përcakton Zoti) është paqe deri në agim të mëngjesit!” [2]

Është transmetuar në të vërtetë se i dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Ai që kalon në ibadet gjatë natën e kadrit, me besim dhe shpresë, do t’i falen mëkatet e tij të kaluara.” [3]

Të qëndroshë dhe të bësh ibadet në këtë natë përfshinë lutjen, namazin, leximin e Kuranit dhe vepra të tjera të mira. Ky ajet madhështorë dëshmon se

veprat gjatë kësaj nate janë më të vlefshme se veprat e një mijë muajve. Kjo është një vlerë e madhe dhe një mëshirë nga Allahu për robërit e Tij.

Muslimanëve u përket që ta madhërojnë atë dhe ta kalojnë atë me adhurim. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë se ajo ndodhë në dhjetë netët e fundit të Ramazanit, dhe se gjasa është më e madhe që ajo të ndodhë gjatë netëve tek. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Përpikuni pas saj gjatë dhjetë netëve të fundit të Ramazanit dhe përpikuni pas saj çdo natë tek.” [4]

Këto hadithe autentike nga i dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) dëshmojnë se kjo natë ndërrohet nga një natë në një tjetër gjatë dhjetë netëve të fundit. Pra nata e kadrit nuk ndodh në të njëjtën natë çdo vit. Ajo mund të jetë nata e 21, 23, 25, 27 ose 29. Ajo mund gjithashtu mund të jetë një natë çiftë.

Ai që rri zgjuar në të gjitha dhjetët netët, me besim dhe shpresë për shpërblim, e ka përjetuar natën pa dyshim dhe ka fituar premtimin e Allahut. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka qenë veçmas i përkushtuar gjatë këtyre dhjetë netëve. “Aisha (radijAllahu ‘anha) ka thënë:

“Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka qenë më i përkushtuar gjatë dhjetë netëve të fundit se sa në netët tjera.” [5]

Ajo gjithashtu ka thënë:

“Kur netët e fundit hynin, ai ishte i zgjuar gjatë netëve. Ai e zgjonte familjen e tij, ka qenë i përkushtuar dhe e lidhte iz’harin (rrobën) e tij (nuk kishte kontakte intime me gratë e tij).” [6]

Zakonisht ai i kalonte dhjetë netët e fundit në itikaf. Allahu (Azze ue Xhel) ka thënë:

حَسَنَةُ أَسْوَةِ اللَّهِ رَسُولٍ فِي لَكُمْ كَانَ لَقَدْ

“Ju keni shembullin më të lartë në të dërguarin e Allahut.” [7]

“Aisha (radijAllahu ‘anha) e pyeti të dërguarin e Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) se çfarë të thoshe në qoftë se ajo arrin të qëndrojë e zgjuar gjatë natës së kadrit. Ai tha:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ عَفُوٌّ تُحِبُّ الْعَفْوَ فَاعْفُ عَنِّي

“Thuaj: “O Allah Ti je Falës i Madh, e do faljen kështu që më fal mua.” [8]

Shabët e profetit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem), dhe pasuesit prej Selefëve, i madhëronin këto dhjetë netë dhe ishin aktiv në vepra të mira gjatë këtyre netëve.

Është bërë obligim për të gjithë muslimanët që t’i përmbahen rrugës së profetit të tyre (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) dhe të sahabëve të tij (radij-Allahu ‘anhum) dhe Selefëve të umetit. Prandaj, ata duhet të qëndrojnë të zgjuar në këto netë për të falur namaz, lexuar Kuran dhe lutje dhe për të bërë lloje të tjera të adhurimit me besim dhe shpresë për shpërblim në mënyrë që mëkatet e tyre ti falen dhe që ata të shpëtojnë nga Zjarri. Kjo është një mirësi dhe bujari prej Tij (Subhanehu ue Te‘Ala). Kurani dhe Sunneti dëshmojnë se ky premtim është një fakt nëse mëkatet e mëdha shmangen. Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) ka thënë:

كَرِيمًا مُدْخِلًا وَإِدْخِلُكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ عَنْكُمْ نُكْفَرُ عَنْهُ تَنْهَوْنَ مَا كَبَائِرَ تَجْتَبِئُوا إِنَّ

“Nëse lagoheni prej mëkateve të mëdha, të cilat u janë të ndalueshme, Ne ju shlyejmë mëkatet e vogla dhe ju fusim në një vend të ndershëm.” [9]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Pesë namazet, koha mes dy namazeve të xhumasë dhe koha mes dy Ramazaneve shlyejnë mëkatet mes tyre për deri sa mëkatet e mëdha shmangen.” [10]

O muslimanë! Agjërimi është një vepër shumë e mirë. Shpërblimi i tij është i madh, sidmos agjërimi i Ramazanit. Madhërojeni atë, Allahu ju mëshiroftë, me nijet të sinqertë dhe që ti kushtoni një rëndësi agjërimit të tij, namazit të natës, garimit në vepra të mira dhe nxitimit në pendim të sinqertë për të gjitha mëkatet. Qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) e kanë ndaluar. Qëndroni larg nga ajo që Allahu dhe i dërguari i Tij (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) e kanë ndaluar. Bindjuni Atij vazhdimisht në Ramazan dhe jashtë tij. Këshilloni njëri-tjetrin për të urdhëruar në të mirë dhe të ndaloni nga e keqja, dhe thirrni në çdo të mirë në mënyrë që ju të fitojni Xhenetin, lumturinë, nderin dhe shpëtimin në të dy jetët.

Ne e lusim Allahun që të na mbrojë neve dhe juve dhe nga ajo shkakton zemërimin e Tij, të pranojë agjërimin tonë dhe namazin e natës, ti përmirësojë pushtetarët muslimanë dhe të ndihmon fenë e Tij me anë të tyre dhe do ti shkatërrojë armiqtë e Tij me anë të tyre dhe t’i u bëjë juve të gjithëve që ta kuptoni fenë dhe të përqëndrohemi stabil në tëdhe të gjykoni dhe të gjykoheni me të në të gjitha çështjet. Ai është padyshim i aftë për çdo gjë.

Selamet dhe salavatet e Allahut qofshin mbi robin e Tij dhe të dërguarin e Tij, dhe profetin tonë Muhammedin, mbi familjen e tij, shokët dhe ata që ndjekin rrugën e tij deri në Ditën e Gjykimit.

[1] - 44:1-6

[2] - 97:1-5

[3] - Bukhari (1901) dhe Muslimi (760).

[4] - Bukhari (2021) dhe Muslimi (1165).

[5] - Muslimi (1175).

[6] - Bukhari (2024) dhe Muslimi (1174).

[7] - 33:21

[8] - Tirmidhi (3513), Ibn Maxheh (3850) dhe Ahmedi (25423). Autentik sipas Albanit në **“Sahih-ul-Xhami”** (4423).

[9] - 4:31

[10] - Muslimi (2339).

15. Zekat-ul-Fitri.

Zekat-ul-Fitri është obligim për çdo musliman, i madh apo i vogël, burrë apo grua, i lirë apo skllav. Është saktësuar se Ibn Umeri (radijAllahu anhu) ka thënë:

“I dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) urdhëroi burrat dhe gratë muslimanë, të rinj dhe pleq, të lirë dhe skllavër të paguajnë Zekat-ul-Fitrin në sasinë e një ”Saë” hurma ose një ”Saë” elb, dhe se kjo duhet të paguhet para se të nisen njerëzit për në namazin e bajramit.” [1]

Nuk ka asnjë kufizim se sa pasuri duhet patur për të qenë i detyrueshëm paguarja e Zekat-ul-Fitrit. Për sa kohë që një musliman dhe familja e tij ka ushqim të mjaftueshëm për një ditë, ai është i detyruar që ta paguajë atë për veten e tij, fëmijët e tij, bashkëshorten e tij dhe skllavët e tij.

Lidhur me shërbëtorin e huazuar, ai paguan për vete për derisa punëdhënësi nuk paguan vullnetarisht për të apo nuk e vë këtë si kërkesë. Përsa i përket shërbëtorit të robëruar, është siç thashë detyrim i pronarit të tij.

Sipas konsensusit nuk është e detyrueshme për të paguar Zekat-ul-Fitrin për fetusin. Megjithatë, është e pëlqyeshme duke u bazuar në veprimin e Uthmanit (radijAllahu anhu).

Buhkari dhe Muslimi transmetojnë nga Ebu Said el-Khudri (radijAllahu anhu) se ai ka thënë:

“Në kohën e profetit ne e paguanim atë në sasinë e një ”Saë” ushqim, hurme, elb, gjizë ose rrush të thatë.” [2]

Një grup i dijetarëve e interpretuan ellbin si ushqim, ndërsa të tjerët thanë se kjo do të thotë ushqimet e vendit pa marrë parasysh nëse ka të bëjë me drithëra, misër, miell ose diçka tjetër. Ky mendim është i sakti për arsye se qëllimi i zekatit është që të pasurit duhet t’i trajtojnë varfërit në mënyrë të mirë. Megjithatë, nuk është e detyrueshme për muslimanin që ta bëjë këtë me diçka që nuk i përket ushqimeve të vendit.

Shuma e detyrueshme është një **“Saë”** profetike nga të gjitha llojet e ushqimit. Një **“Saë”** është e barabarë me rreth tre kilogramë grurë të qeruar. Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) ka thënë:

كَسَبْتُمْ مَا طَيِّبَاتٍ مِنْ أَنْفُقُوا آمَنُوا الَّذِينَ أَيُّهَا يَا

“O ju që besuat, jepni nga më e mira e asaj që e fituat.” [3]

Kjo është më e ndershme për ndërgjegjen dhe më e lehtë për të varfrit. I vetmi përjashtim është elbi që nuk është i detyrueshëm që të qerohet për shkak të vështirësisë. Nëse orizi ose drithëra të tjera që të ndjehen më mirë duke qenë të pa qeruara do paguhet në një mënyrë që korrespondon me obligimin e ushqimeve të qeruara, nuk ka të keqe në këtë – nëse dëshiron Allahu – duke pasur parasysh të mirën e pronarit dhe personit të varfër.

Është Sunnet që ti ndahet Zekat-ul-Fitri të varfërve të atij vendi gjatë ditës së bajramit. Ajo duhet të shpërndahet para namazit. Është e lejuar që ajo të shpërndahet një ose dy ditë para në mënyrë që ajo të shpërndahet jashtë me ditën e 28. Nëse një person udhëton më herët se dy ditë para bajramit ai e paguan Zekat-ul-Fitrin në atë vend islamik në të cilin arrin. Nëse vendi nuk është islamik ai duhet të kërkojë të muslimanë të varfër në atë vend dhe t’ua jepë atyre. Nëse personi udhëtonë pasi që është e lejuar për të paguar Zekat-ul-Fitrin, është përcaktuar që ai t’ua paguaj atë të varfërve në qytet. Qëllimi është që të kujdesësh mirë për ta dhe t’i pasurosh ata në mënyrë që të mos kenë nevojë që të lypin prej njerëzve në ditën e bajramit.

Është saktësuar se Ibn Abasi (radijAllahu anhu) ka thënë:

“I dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) urdhëroi Zekat-ul-Fitrin për agjëruesin që ai të pastrohet nga veprat dhe fjalët e këqia, si dhe për të ushqyer të varfërit. Ai që e jep atë para namazit të bajramit ka dhënë një sadaka të pranuar, ndërsa ai që e paguan atë pas namazit të bajramit e ka paguar një sadaka bamirësie.” [4]

Sipas shumicës së dijetarëve nuk është e lejuar për të paguar para për Zekat-ul-Fitr. Ky mendim ka dëshminë më të saktë. Është e obligueshme për të paguar Zekat-ul-Fitrin në formën e ushqimit. Kjo ishte praktika e profetit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) dhe e sahabëve të tij dhe këtë mendim e kanë shumica e dijetarëve.

Unë i lutem Allahut që të na bëjë ne dhe të gjithë muslimanët që ta kuptojmë fenë e Tij dhe të përqëndrohemi stabil në të dhe të përmirësojë zemrat dhe veprat tona. Ai është bujar dhe fisnik. Selamet dhe salavatet e Allahut qofshin mbi profetin tonë Muhammedin, familjen e tij dhe sahabët e tij.

[1] - Bukhari (1503) dhe Muslimi (984).

[2] - Bukhari (1508) dhe Muslimi (985).

[3] - 2:267

[4] - EbuDavudi (1609) dhe Darakutni (2/138). I mirë sipas Albanit në **“Sahih Ebi Davud”** (1420).

16. Dispozita mbi namazin e bajramit dhe vlera i agjërimit të gjashtë ditëve në Sheual.

Vëlla i dashur musliman! Mëso disa dispozita të rëndësishme që duhet ditur dhe të cilat janë të lidhura me fundin e këtij muaji fisnik.

01 - Namazi i bajramit.

Sipas shumicës së dijetarëve, namazi i bajramit është i detyrueshëm për disa muslimanë (**farz kifaje, nëse disa e falin të tjerët lirohen nga obligimi**). Megjithatë, është pëlqyer shumë për të qenë në vendin e faljes dhe për të marrur pjesë me vëllezërit tuaj. Përdërisa nuk ka asnjë justifikim të bazuar sheriatik nuk duhet braktisur atë.

Disa dijetarë thonë se të gjithë muslimanët duhet ta falin atë sikurse namazin e xhumasë. Të gjithë burrat e lirë **(jo skllavë)** që janë në vendin e tyre dhe janë përgjegjës për veprimet e tyre duhet ta falin atë. Ky mendim duket të ketë dëshmi më të forta, dhe është më afër të vërtetës.

Është Sunnet për gratë që të marrin pjesë në këtë namaz. Ato duhet pasur parasysh që të mbulohen dhe të mos parfumosen. Është konfirmuar nga Bukhari dhe Muslimi se Um Atijeh (radijAllahu ‘anha) ka thënë:

“I dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) na urdhëroi që të nxjerrim jashtë gjatë dy festatave gratë e reja që sapo ishin pjekur, gratë me menstruacione dhe virgjëreshat e turpshme. Sa për gratë me menstruacione, ato duhet të qëndrojnë mënjanë vendfaljes.” [1]

Në një transmetim tjetër thuhet:

“O i dërguari i Allahut! Disa prej nesh nuk kanë veshje të jashtme për të dalë? ”Ai tha: ”Le t’ia jep atë motra e saj një nga rrobet e saj me të cilat del jashtë.” [2]

Nuk ka asnjë dyshim se kjo dëshmon se është shumë e rekomanduar për gratë që ti falin dy namazet e bajrameve dhe të marrin pjesë në të mirën dhe në namazin e muslimanëve.

Është Sunnet për atë që vie në vendin e faljes së bajramit apo në namazin për shi, që të ulet menjëherë pa i falur dy rekate më parë. Me aq sa di unë, një praktikë e tillë nuk është transmetuar nga profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) apo shokët e tij (radij-Allahu ‘anhum). Përrjashtimi i vetëm është nëse namazi falet në xhami. Në këtë rast duhet falur dy rekate duke u bazuar në fjalët e përgjithshme të profetit (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem):

“Nëse ndonjëri prej jush hyn në xhami ai nuk duhet të ulet para se se ti ketë falur dy rekate.” [3]

Për atë që është ulur dhe është duke pritur namazin e bajramit është ligjësuar që të thotë shpesh **“La ilahe illa Allah”** dhe **“Allahu Ekber”**. Ky është rituali i kësaj dite. Kjo është Sunnet për të gjithë ata që janë brenda xhamisë dhe jashtë xhamisë derisa të mbarojë hytbeja. Është gjithashtu në rregull për të lexuar ndërkohë Kuranin.

Dua të sqaroj se tekbiri në parim duhet të thuhet natën para bajramit dhe para namazit të bajramit dhe gjatë dhjetë ditëve të para të Dhul-Hixhes dhe ditëve të Teshrikut. Kjo është e ligjësuar në këto periudha madhështore. Është vlerë e madhe duke u bazuar në fjalët Allahut (Subhanehu ue Te‘Ala) lidhur me tekbirin në lidhje bajramin pas Ramazanit:

تَشْكُرُونَ وَلَعَلَّكُمْ هَذَاكُمْ مَا عَلَى اللَّهِ وَلِتُكَبِّرُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكْمِلُوا

“Që të plotësoni numrin, ta madhëroni Allahun për atë se u udhëzoi dhe që të falënderoni.” [4]

Allahu (Subhanehu ue Te‘Ala) ka thënë gjithashtu në lidhje me dhjetë ditët e para të Dhul-Hixhes dhe ditët e Teshrkut.

الْبَائِسَ وَأَطْعَمُوا مِنْهَا فَكُلُوا الْأَنْعَامَ بِهَيْمَةٍ مِّن رَّزَقِهِمْ مَا عَلَى مَعْلُومَاتٍ أَيَّامٍ فِي اللَّهِ اسْمٌ وَيَذْكُرُوا لَهُمْ مَنَافِعَ لِيَشْهَدُوا الْفَقِيرَ

“(Vijnë) Për të qenë të pranishëm në dobritë e tyre dhe që ta përmendin Allahun në ato ditë të caktuara (në shenjë falënderimi) dhe për që i ka furnizuar me kafshë. Hani pra prej tyre (kurbanave) dhe ushqeni të ngushtuarin e të varfërin.” [5]

Allahu Azze ue Xhel gjithashtu ka thënë:

مَعْدُودَاتٍ أَيَّامٍ فِي اللَّهِ وَادْكُرُوا

“Allahun përmendeni në ditët e caktuara (në ditët e bajramit).” [6]

Në këto ditë të njohura dhe të përcaktuara është ligjësuar që të kujtojmë Allahun me tekbiere të kufizuar dhe të pakufizuar. Kjo e ka bazën në Sunnetin e pastër dhe praktikën e Selefëve. Tekbiri i ligjësuar është që çdo musliman të thotë **“Allahu Ekber”** në vetvete. Ai duhet të ngritë zërin e tij me qëllim që të tjerët mund ta dëgjoni atë në mënyrë që ata mund të inkurajohen prej tij dhe të kujtohen prej tij. Për sa i përket tekbitit kolektiv dhe të shpikur, ajo është që të paktën dy njerëz me zë të lartë bëjnë tekbir në mënyrë që ata të fillojnë dhe do të përfundojë në të njëjtën kohë dhe ata e bëjnë këtë bashkërisht dhe në një mënyrë të caktuar. Ky veprim është i pabazë dhe nuk ka dëshmi. Kjo është një bidat. Allahu nuk ka shpallur ndonjë dëshmi për këtë.

Nëse bajrami bie në një të premtë, është në zgjedhje të personit që e ka falur bajramin që nëse dëshiron të falë namazin e xhumasë apo të drekës. Është konfirmuar se Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Sot, dy festa kanë janë bashkuar. Ai që e ka falur bajramin nuk ka nevojë që ta falë xhuman.” [7]

Ndërsa lidhur me imamin ai nuk duhet ta falë drekën. Është më mirë që ai ta falë namazin e xhumasë me njerëzit. Nëse ai nuk e falë namazin e xhumasë ai e falë drekën në vend të tij.

Lidhur me imamin, ai duhet ta falë namazin e xhumasë me ata që vien, në qoftë se ata janë të paktën tre persona me imamin. Nëse vetëm një person është i pranishëm, ai e falë drekën me të.

Është në rregull për muslimanin që t'a uroj vëllain e vet për bajram:

“Allahu na i pranonftë veprat tona dhe veprat tua të mira.”

Unë nuk kam njohuri se ka argument tekstual për këtë, por megjithatë besimtari bën lutje të mira për vëllain e tij në bazë të argumenteve të shumta për këtë.

02 – Vlera e agjërimit të gjashtë ditëve në Sheual.

Agjërimi i gjashtë ditëve në Sheual është një Sunnet i saktësuar nga i dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem). Është saktësuar se i dërguari i Allahut (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Të agjërosh Ramazanin dhe ta pasoshë atë me agjërimin e gjashtë ditëve në Sheual, është sikurse të agjëroshë një vit të tërë.” [8]

Këto gjashtë ditë nuk kanë ditë të caktuara në këtë muaj. Kjo është në zgjedhjen e besimtarit që të agjërojë ato ditë që ai dëshiron në këtë muaj. Ai mund ti agjërojë ato në fillim të muajit, në mes të muajit ose në fund të muajit. Ai mund t'i ndajë ditët dhe ai mund ti agjërojë ato një pas një. Pra, ka disa opsione, elhamdulillah. Megjithatë është më mirë për t'i agjëruar ato të gjitha përnjëherë në fillim të muajit. Sepse kjo është një mëyrë për të garuar në vepra të mira. Ky veprim nuk është i detyrueshëm prandaj ai mundet ta lë atë çdo vit. Megjithatë është më mirë parësore dhe më e vlefshme për tu kujdesur për agjërmin e tyre. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Vepra të cilën Allahu e do më së shumti është vepra e vazhdueshme, edhe nëse është e pakët.” [9]

Lidhur me personin i cili është i obliguar që t'i konpenzojë ditët nga Ramazani i kaluar, ai duhet ta bëjë këtë para se të fillojë me agjërime vullnetare. Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë:

“Agjërimi i Ramazanit dhe pasimi i tij me agjërimin e gjashtë ditëve në Sheualit, është sikurse të agjëroshë një vit të tërë.”

Ai që agjëron këto gjashtë ditë para se të ketë plotësuar agjërime të Ramazanin ai nuk e ka plotësuar tërë Ramazanin. Është e obligueshme për t'i agjëruar ditët e humbura ndryshe nga agjërime të gjashtë ditëve të cilat janë vetëm vullnetare. Obligimi ka përparësi para veprimeve vullnetare.

O musliman nxitoi në devotshmëri ndaj Allahut (Azze ue Xhel) dhe kërkone kaqësinë Tij. Luftoni kundër vetes për hir të Allahut (Azze ue Xhel) dhe nxitoni të pendoheni sinqerisht për të gjitha mëkatet. Luftone epshin, shejtanin ndaj së keqes. Nxitoni pas jetës së ahiretit. Përruljuni Allahut. Lutjuni Atij vazhdimisht dhe kujtone Atë shpesh dhe kërkoni falje prej Tij. Ai do t'u përgjigjet ju, dhe do të përmirësojë gjendjen tuaj, do të lehtësojë çështjet tuaja, do t'u jep mirësi, do t'u brojë juve nga gjitha vështirësitë dhe do t'u mbrojë kundër kompleteve të armiqve dhe nga çdo e keqe në të dy jetët. Allahu (Azze ue Xhel) ka thënë

الْمُحْسِنِينَ لَمَعَ اللَّهُ وَإِنْ سُبُلْنَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ فِينَا جَاهِدُوا وَالَّذِينَ

“E ata, të cilët luftuan për hir Tonë, Ne me siguri do t'i orientojmë rrugës për te Ne, e nuk ka dyshim se Allahu është në krahun e bëmirsve.” [10]

دِينُهُمْ لَهُمْ وَلَيَمَكَّنَنَّ قَبْلَهُمْ مِنَ الَّذِينَ اسْتَخْلَفَ كَمَا الْأَرْضُ فِي لَيْسْتَخْلَفَنَّهُمُ الصَّالِحَاتِ وَعَمِلُوا مِنْكُمْ آمَنُوا الَّذِينَ اللَّهُ وَعَدَ شَيْئًا بِي يُشْرِكُونَ لَا يَعْبُدُونِي أَمَّا خَوْفُهُمْ بَعْدَ مَنْ وَلَيَبْدُلَنَّهُمْ لَهُمْ ارْتَضَى الَّذِي

“Atyre nga mesi juaj të cilët besuan dhe bënë vepra të mira, Allahu u premtoi se do t'i bëjë zotërues në atë tokë ashtu si i pat bërë zotërues ata që ishin para tyre dhe fenë të cilën Ai e pëlqeu për ta, do ta forcojë, e në vend të frikës Ai do t'ju dhurojë siguri. Ata më adhurojnë Mua e nuk më shoqërojnë asgjë.” [11]

مُحِيطٌ يَعْمَلُونَ بِمَا اللَّهُ إِنَّ نَاشِئَ كَيْدُهُمْ يَضْرُكُكُمْ لَا وَتَتَّقُوا تَصْبِرُوا وَإِنْ

“Po, në goftë se ju bëheni të durueshëm dhe ruheni (mëkateve), dinakëria e tyre nuk do t'u dëmtojë aspak. Është e sigurt se Allahu e ka në dorë atë që punojnë ata.” [12]

النَّعِيمِ جَنَّاتٍ رَبَّهُمْ عِنْدَ الْمُتَّقِينَ إِنَّ

“Është e sigurt se për të devotshmit do të ketë te Zoti i tyre kopshte të begatshme.” [13]

Sot është veçanërisht rasti për t'iu afruar Allahut me anë të mëshirës dhe duke i ndihmuar të varfrit dhe nevojtarët. Bamirësia është në mesin e veprave më të mëdha me të cilat Allahu i largon vështirësi dhe mëshiron. Allahu (Azze ue Xhel) ka thënë:

الْمُحْسِنِينَ يُحِبُّ اللَّهُ إِنَّ وَأَحْسِنُوا التَّهْلُكَةَ إِلَى بِأَيْدِيكُمْ تُلْفُوا وَلَا اللَّهُ سَبِيلٌ فِي وَأَنْفِقُوا

“Dhe jepni për në rrugë të Allahut e mos e hidhni veten në rrezik dhe bëni mirë, se me të vërtetë Allahu i do bamirësit.” [14]

الْمُحْسِنِينَ مَنْ قَرِيبٌ اللَّهُ رَحِمَتْ إِنَّ

“S’ka dyshim se mëshira e Allahut është pranë atyre të mirëve.” [15]

تَعْلَمُونَ كُنْتُمْ إِنْ لَكُمْ خَيْرٌ تَصَدَّقُوا وَأَنْ

“E t’ia falni (borxhin) në emër të lëmoshës, ajo, nëse e dini, është shumë më e mirë për ju.” [16]

كَبِيرٌ أَجْرٌ لَهُمْ وَأَنْفَقُوا مِنْكُمْ آمَنُوا فَالَّذِينَ فِيهِمْ مُسْتَخْلَفِينَ جَعَلَكُمْ مِمَّا وَأَنْفَقُوا وَرَسُولِهِ بِاللَّهِ آمَنُوا

“Besoni Allahut dhe të dërguarit të Tij dhe jepni nga ajo që Ai u bëri trashëgues në të, se ata që besuan prej jush dhanë për hir të Zotit, ata kanë shpërblim të madh.” [17]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë

“Sadakaja i shlyen mëkatet sikurse uji e shuan zjarrin. E njëjta gjë vlenë me namazin e natës.”

Pastaj ai lexoi:

قُرَّةٌ مَنْ لَهُمْ أَخْفَى مَا نَفْسٌ تَعْلَمُ فَلَا يُنْفِقُونَ رَزَقْنَاهُمْ وَمِمَّا وَطَعًا خَوْفًا رَبَّهُمْ يَدْعُونَ الْمُضَاجِعَ عَنْ جُنُوبِهِمْ تَتَجَافَى يَعْملُونَ كَانُوا بِمَا جَزَاءُ أَعَيْنَ

“I heqin trupat e tyre prej dyshekëve, duke e lutur Zotin e tyre nga frika dhe nga shpresa dhe nga ajo që Ne ua kemi dhënë (pasuria) atyre, ata japin. Pra, për ata që kanë vepruar, nuk di askush për atë kënaqësi (të zemrës e shpirtit) që u është caktuar atyre si shpërblim.” [18], [19]

Profeti (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë

“I Mëshirshëmi i mëshiron mëshiruesit. Mëshironi ata që janë në tokë dhe do t’i u mëshërijoë Ai është mbi qiell për të falë ty.” [20]

Ai (sal-lAllahu ‘alejhi ue sel-lem) ka thënë gjithashtu:

“Ai që nuk mëshiron nuk mëshirohet.” [21]

Lusim Allahun që të përmirësojë gjendjen e gjithë muslimanëve, të mbush zemrat e tyre me frikë dhe të përmirësojë udhëheqësit e tyre dhe t’i bëj ata që të pendohen sinqerisht për mëkatet e tyre dhe t’i përmbahen Librit të Allahut (Azze ue Xhel) në të gjitha çështjet. Ne e lusim Atë që t’i mbrojë ata nga komplotet e armiqve të tyre. Ai është i aftë për çdo gjë. Selamet dhe salavatit e Allahut qofshin mbi robët e Tij dhe të dërguarin e Tij, Muhammedin, familjen e tij dhe shokët e tij.

[1] - Bukhari (324) dhe Muslimi (890).

[2] - Muslim (890).

[3] - Bukhari (1167) dhe Muslimi (714).

[4] - 2:185

[5] - 22:28

[6] - 2:203

[7] - Ebu Davudi (1073) dhe Ibn Maxheh (1311). Autentik sipas Albanit në **“Sahih Ebi Davud”** (948).

[8] - Muslimi (1164).

[9] - Bukhari (5862) dhe Muslimi (782).

[10] - 29:69

[11] - 24:55

[12] - 3:120

[13] - 68:34

[14] - 2:195

[15] - 7:56

[16] - 2:280

[17] - 57:7

[18] - 32:16-17

[19] - Ibn Maxheh (3973) dhe Ahmedi (22069). Autentik përmes rrugëve të tjera sipas Albanit në **“Sahih-ut-Targhib uet-Tarhib”** (2866).

[20] - Ebu Davudi (4941), Tirmidhî (1924) dhe Ahmedi (6494). Autentik sipas Albanit në **“Sahih-ul-Xhami”** (3522).

[21] - Bukhari (5997) dhe Muslimi (2318).